

...Å eg veit meg eit land..

Budsjett 2015 og Økonomiplan 2015-2018 – Rådmannens forslag

Første forslag til politiske utvalg, politisk partier, og øvrige høringsinstanser i Gildeskål kommune.

November 2014

Innholdsfortegnelse

Forord.....	4
1. Innledning til budsjettet 2015	6
1.1 Føringer i kommuneplanen og kommunens styringssystem	6
1.2 Økonomiske makroutfordringer i administrasjonens budsjettforslag for 2015	6
1.2.1 Netto resultat grad i kommunen.....	7
1.2.3 Netto lånegjeld per innbygger.....	9
1.2.4 Finanskostnader – avdrag og renter i % av brutto driftsinntektene til Gildeskål kommune .	9
1.2.5 Statsbudsjettet 2015	11
1.3 Demografiske data	11
1.3.1 Prognoser befolkningsutvikling i økonomiplanperioden 2014-2017	11
1.3.2 Prognoser for Gildeskål - personer i barnehage- og grunnskolealder	11
1.3.3 Prognoser for Gildeskål - personer over 67 år	12
2.0 Gildeskål kommune – inntekter og utgifter 2015	13
2.1 Inntektene til Gildeskål kommune i 2015	13
2.1.1 Makrovurderinger av inntektssiden	13
2.2 Utgiftssiden i Gildeskål kommune i 2015	16
Inntektssiden versus utgiftssiden	17
3. Kommunale tjenester 2014 – virksomhetsområdene og andre tjenester med driftstilskudd fra kommunen	19
3.1 Forslag fordeling budsjetttrammer for virksomhetsområdene H1 til H7 i 2015.....	19
3.2 Kommentarer knyttet til enkelte tjenesteområdene.....	20
3.3.1 H1 og H7 Politisk virksomhet / Fellesadministrasjon	20
3.3.2 H2 Oppvekst	23
Rådmannens forslag til nedtrekk i rammen for 2015	24
3.3.3 H3 Pleie og omsorg.....	25
Rådmannens forslag til nedtrekk i rammen for 2015	26
3.3.4 H3 Helse og Sosial.....	27
Rådmannens forslag til nedtrekk i rammen for 2015	28
3.3.5 H4 Virksomhetsområde Plan og utvikling	29
Rådmannens forslag til nedtrekk i rammen for 2015	30

3.3.6 H5 Kultur.....	31
Rådmannens forslag til nedtrekk i rammen for 2015	31
3.3.7 H6 Virksomhetsområde Drift og vedlikehold	32
Rådmannens forslag til nedtrekk i rammen for 2015	33
3.4 Rådmannens forslag til ytterligere nedtrekk.....	34
3.3.8 Øvrige virksomheter – i regi av kommunen med tilskudd	35
3.3.8.1 Kirkelig fellesråd	35
3.3.8.2 Gildeskål Eiendom KF	35
3.3.8.3 Gildeskål Vekst AS	37
4. Budsjett og økonomiplan 2015-2018.....	38
4.1 Budsjettforslaget til Gildeskål kommune for 2015.....	38
4.2 Oversikt – foreslåtte nedtrekk i rådmannens budsjettforslag 2015	44
4.3 Investeringsbudsjett – 2015	47
4.3.1 Hovedplan - Vann	47
4.3.2 Veipakke Gildeskål.....	47
4.3.3 Sjøfossen Næringsutvikling AS – investeringsmidler (næringsfondet)	47
4.3.4 Investeringer Kirkebygg.....	48
4.3.5 Investeringer Gildeskål Eiendom KF	48
4.3.6 Annet	49

Forord

Rådmannen legger med dette frem administrasjonens første forslag til budsjett for 2015, og handlingsplan for perioden 2015-2018 for Gildeskål kommune.

Vi viderefører praksisen med større skriftliggjøring av budsjettforslaget. De økonomiske oversikter i vedleggene fremlegges på oppsummert nivå, og ikke presentert på detalj nivå. Administrasjonen oppfatter at de folkevalgte har vært tilfreds med denne måten å legge frem budsjettet på.

Rådmannens forslag for 2015 legges frem i henhold til kommunelovens § 45, og budsjettforslaget bygger på følgende forutsetninger:

- *Budsjett 2014, og økonomiplan fra foregående år*
- *Kommunestyrets vedtatte betalingsregulativ for 2015*
- *Kommunestyrets vedtatte inntektsramme*
- *Driftserfaringer og vurderinger av inntekts- og utgifts utvikling i kommunen*
- *Statsbudsjettet for 2015*

Arbeidet med budsjettet for 2015 har vært krevende. Rådmannen hadde en forventning om at arbeidet med strukturen og nivået på de ulike tjenesteområdene skulle være påbegynt i 2014 og gi resultater inn i 2015. Denne prosessen er krevende og sammensatt, da strukturendringer vil berøre brukere, innbygger, og ansatte, og vil kreve en bred innsats og dialog administrativt, politisk, og med tillitsmannsapparatet for å finne nye løsninger for å løse kommunens offentlige tjenesteleveranser. . Kommunestyret fikk i juni 2014 orienteringer om den faktiske status, gjennom ståsted- og ressursanalysene som Bedriftskompetanse har gjort. Den konkluderer entydig at kommunen drives rasjonelt med dagens nivå på tjenestestruktur, men at det er et tydelig behov for å redusere tjenesteomfanget. Rådmannen presenterer en forslag til en prosess beskrivelse for våren 2015 parallelt med budsjettet, og med en formell politisk realitetsbehandling våren/sommeren 2015. Resultater av dette kan derfor tidligst komme høsten 2015. Men de politiske vedtakene knyttet til dette er ikke gjort og rådmannen må derfor legge frem et budsjett uten å skjele til mulige løsninger fra arbeidet med strukturen og nivået på de ulike tjenesteområdene. Dersom det i prosessen er mulig å finne løsninger for høsten 2015, får disse innarbeides i budsjettreguleringer.

I siste fase av budsjettarbeidet kom det i tillegg opplysninger om store endringer i eiendomsskattegrunnlaget på verk og bruk. På så kort varsel er det ikke mulig å dekke inn tapet av eiendomsskatteinntekter over driften. Rådmannen legger derfor frem et budsjettforslag der inndekkingen av dette inntektstapet håndteres særskilt.

Nivået på driften i Gildeskål kommune er for høy i forhold til de inntektene kommunene får via overføringer, skatt og egne driftsinntekter. Rådmannen har gjennom tidligere budsjetter og regnskaper beskrevet dette og vurdert driften til å være i størrelsesorden 6-7 millioner kr mer enn driftsinntektene alene kan bære.

Utgiftsveksten i lønn og prisstigningen overstiger de inntektsøkninger vi får (ramme og egne inntekter). Samtidig som kommunen får nye utgifter av lovpålagt karakter og utgifter vurdert som helt nødvendig for driften.

Rådmannen kommenterte i fjorårets budsjett utfordringer som oppstod fordi man trakk med seg feil og/eller ikke endrede beregninger inn i neste års budsjett. Det er gjort mye arbeid med detaljert

gjennomgang av alle ansvarsområdene i dette budsjettet slik at disse forholdene fra tidligere år nå skal være håndtert.

Rådmannens forslag til reduksjoner er foreslått på områder hvor det vurderes faglig forsvarlig. Det betyr likevel at det vil ramme kvaliteten og omfanget på våre tjenester.

Det er helt nødvendig å legge opp til en prosess med påfølgende politiske vedtak, som bør ende i en permanent endring av tjenestetilbudet, med fokus på smartere tjenesteleveranser, og strukturelle grep i omfanget av tjenestetilbudet. Det vil være urealistisk å ikke signalisere at det må skje reduksjoner i antall årsverk i kommunen i størrelsesorden 10 til 15.

Rådmannen vurderer veien videre i planperioden som håndterbar, under forutsetning av permanent reduksjon fra 2016, og gjennom stabil avkastning på plassert kapital. Dersom man i tillegg får tilbake noe av tapte konsesjonskraft og eiendomsskatteinntekter og en økende avkastning, er det grunnlag for en forsvarlig driftsøkonomi på sikt.

Geir Mikkelsen

Rådmann

(sign)

Helge D Akerhaugen

Økonomisjef

(sign)

1. Innledning til budsjettet 2015

1.1 Føringer i kommuneplanen og kommunens styringssystem

Kommuneplanens samfunnsdel (langsiktige del) skal være førende for økonomiplan (4 årsplanen) arbeidet, og det årlige budsjettarbeidet. Kommunens samfunnsdel er per tiden utdatert og arbeidet med rulleringen er forsinket. En fullstendig rullering av samfunnsdel og arealplan legges frem til politisk behandling i juni 2015. Denne inneholder de politiske mål, strategier, og føringer for utviklingen av kommunen, kommunale tjenester og kommunens organisasjon.

Samfunnsdelens hovedmålsettinger for Gildeskål kommune i foreløpig samfunnsdel har følgende overordnede føringer

- *Stanse nedgang i befolkningsutvikling – beholde flere unge i kommunen*
- *Næringsutvikling innen blå sektor, reiseliv og industri*
- *Øke bosetting gjennom en aktiv boligpolitikk*
- *Økt samhold og utvikling av kulturtilbud og kultursamarbeid*
- *Folkehelse og miljø*
- *Bedre kommunikasjoner – vei og digital infrastruktur*
- *Positiv utvikling av Gildeskål som Bo-arbeids-service region med fokus på bolyst*

Kommunens budsjett og økonomiplaner (4 årsplaner) skal derfor være et tallmessig uttrykk for den ønskede politiske utvikling skissert i kommunens samfunnsdel

1.2 Økonomiske makroutfordringer i administrasjonens budsjettforslag for 2015

Budsjettutfordringen i 2015 er på linje med 2014 budsjettet krevende. Inntektene i det konsekvensjusterte driftsbudsjettet har økt med 400 000,- kr fra 2014 til 2015. Samtidig har utgiftene i det konsekvensjusterte driftsbudsjett økt med 9,9 millioner. Når vi holder utgiftsøkningen opp mot forventende økte inntekter for 2015, får vi en konsekvensjustert utgifts utfordring på ca. 9,5 millioner kroner. At det i praksis ikke er noen økninger i inntektene fra budsjett 2014 til budsjett 2015 skyldes at rådmannen ut ifra forsiktighetsprinsippet må legge til grunn at den store reduksjonen i eiendomsskatt på 4,1 millioner kr blir gjeldene. Eiendomsskatteinntekten er derfor redusert tilsvarende og dette har skjedd etter at kommunestyret vedtok inntektsforutsetningen for budsjett 2015. Reduksjonen i eiendomsskatt skyldes et ligningsteknisk forhold som er utenfor kommunens kontroll. Dette er så spesielt at rådmannen foreslår å håndtere dette særskilt i budsjettet for 2015. På lengre sikt må det finnes en varig løsning.

Etter dette er utfordringene i budsjettet for 2015 knyttet til å få driften i balanse. Denne ubalansen utgjør etter korrigerer for bortfall av eiendomsskatten kr 5,4 millioner. Dette er tilsynelatende en bedre situasjon enn den man hadde for budsjettet i 2014, da det tilsvarende tallet var 18.7 millioner. Men for 2015 må man ta i betraktning at det i 2014 ble gjennomført betydelig nedtrekk. Utfordringen for 2015 kommer dermed i tillegg til reduksjonen som ble gjort i 2014.

Nærmere undersøkelser vil vise at den vesentligste årsaken til økningen i driftsutgiftene er at 2014 er et hovedlønnsoppgjørår. Det er bare mindre økninger til helt nødvendige nye utgifter.

Rådmannen legger likevel frem et budsjett i balanse. Rådmannen vurderer flere av tiltakene å være krevende, og det vil utfordre kapasiteten i våre tjenestetilbud, og bortfall av enkelte tilbud. Rådmannens forslag skjermer lovpålagte tjenester og nedjusteringer er lagt til områder som vurderes økonomisk mulig, og samtidig innenfor forsvarlige faglige grenser. Rådmannen erkjenner likevel at dette vil oppleves dramatisk, og er forberedt på at det vil være meninger i organisasjonen om at endringen utfordrer den faglige forsvarlighet i tjenesteproduksjonen.

Det er foreslått nedtrekk i alle virksomhetene, selv om de tyngste nedtrekkene er foreslått i oppvekst og kultur, og pleie og omsorg. Se kapittel 4 for en kortfattet oppsummering av tiltakene, og estimerte reduserte utgifter.

Netto utgiftsøkningen i konsekvensjustert budsjett på 9,5 MNOK kan beskrives på følgende måte:

• Lønn/sos/kost/ prisstigning	7,8 MNOK
• Effekt av vedtak	1,1 MNOK
• Øvrige budsjettendringer	0,5 MNOK
• Manuelle justeringer - ikke artsavhengige	- 0,8 MNOK
• Manuelle justeringer – artsavhengige	0,9 MNOK

Kommunen er nå i tilsvarende situasjon som i 2013 og 2014 budsjettet hvor kortsiktig tiltak, brukes for å balansere budsjettet. Rådmannen erkjenner at det ikke fremstår realistisk å få etablert et budsjett i balanse med det inntektsgrunnet kommunen har, og driftsnivået vi har per i dag.

Rådmannens konklusjon er at det nå er avgjørende at det i løpet av våren 2015 utarbeides et forslag til politisk behandling om en permanent reduksjon av driften med minst 6-7 MNOK fra 2015/2016. Dette vil bety strukturelle grep, avvikling av faste årsverk, og permanent avvikling av eksisterende tjenestetilbud. Dersom politikk og administrasjon ikke i fellesskap makter det vil det være realistisk å tro at kommunen får dramatiske utfordringer for budsjettet i 2016 og de påfølgende årene.

1.2.1 Netto resultat grad i kommunen

Fylkesmannens råd er at kommunene bør bestrebe og ha et netto driftsresultat over tid på 3-5 %. Med netto driftsresultat forstår vi den andel kommunen har igjen når alle utgifter (inklusive finansielle kostnader) i kommunen er betalt. Gjennom å sikre positivt driftsresultat vedvarende over tid, vil kommunen kunne være i stand til å etablere frie fondsmidler, for å håndtere muligheter og uforutsette svingninger i kommunens utgiftsnivå. Det vil også kunne gi kommunen et rom for å bidra til finansiering av investeringer, med mindre eller helt uten låneopptak. For at Gildeskål kommune skal ha en økonomi i tråd med disse anbefalinger tilsvarer dette et beløp per i dag i størrelsesorden 7-11 mill. kroner per år, som etter normen burde vært avsatt til fond årlig.

Men Gildeskål kommune er i tillegg i en særskilt situasjon med en betydelig kapital plassert i finansmarkedet. Avkastningen av finanskapitalen virker årlig direkte inn i driftsregnskapet. Konsekvensen av dette er at kommunen har behov for å beskytte driften mot svingninger i finansinntektene. Kommunen trenger fondsavsetninger som er tilstrekkelig store til å håndtere slike svingninger. Det betyr at Gildeskål kommune må ta mål av seg til å avsette betydelig større beløp for å bygge opp et slikt fond(buffer). En tommelfingerregel er å ha buffer/fond tilsvarende halvparten av investert kapital i aksjemarkedet (45 MNOK)

Kommunen har ikke de senere år maktet å gjøre vesentlig avsetninger til fond for å være i stand til å håndtere svingninger i økonomien eller for å etablere fremtidig egenkapital og såkornkapital. Eller kapital for å fange opp inntektssvingninger slik tilfellet er for 2013 og for 2014. Mottiltak som hittil er gjort er blant annet fastrenteavtaler på store deler av lånegjelden. Dette har en nedside ved at fastrenteavtaler over tid er dyrere enn å holde rentene flytende på låneforpliktelser. Samt at vi bare delvis har maktet å etablere fond i forhold til premieavviket på pensjonskostnader.

Gildeskål kommune har i perioden 2009 til 2013 hatt følgende netto driftsresultat:

	2009	2010	2011	2012	2013	2014 (P*)
Gildeskål	9,35 %	2,12 %	1,11 %	-1.8 %	1,34	-1,5 %
KOSTRA gruppe 6	5,57 %	3,03 %	2,88 %	3.3 %	2,41	

(P*) 2014 er en prognose

Rådmannen mener at det er viktig at det etableres et bevisst forhold til finansavkastningene og hvordan denne avkastningen skal håndteres både i regnskapene og budsjettene i fremtiden. I dette budsjettet legges det derfor opp til at den forventede avkastningen i sin helhet innteksføres i budsjettet, samtidig som den settes av til disposisjonsfondet. På denne måten synliggjøres avkastningen og kommunen bygger opp en sikkerhet til den dagen avkastningen er negativ. I regnskapet for 2014 legges det opp til samme praksis. Avkastningen settes av til disposisjonsfondet.

Nå mot slutten av regnskapsåret 2014 aner rådmannen at avkastningen blir større enn det som er budsjettert og dette vil derfor bli avsatt til fond i regnskapsavslutningen. Den betydelige svikten i eiendomsskatt som kom i slutfasen av budsjettprosessen skapte problemer for rådmannens mulighet til å legge frem et budsjett i balanse. Rådmannen foreslår i dette budsjettet å dekke opp denne inntektssvikten ved bruk av disposisjonsfond. Dersom grunnlaget for bortfall av eiendomsskatt blir endret som følge av ny ligning, vil rådmannen i løpet av budsjettåret 2015 fremme sak om budsjettendring. Budsjettendring skal fjerne behovet for å bruke av disposisjonsfondet, tilsvarende det eiendomsskatten øker med.

Denne måten å gjøre det på i årene fremover skal gi Gildeskål større netto driftsresultat. Men det blir da svært viktig å kjenne til hvilke inntektsstrømmer som har bidratt til dette netto driftsresultatet. For at Gildeskål kommune ikke skal komme galt av sted i fremtiden vil rådmannen peke på at det nå er mer viktig å fokusere på brutto driftsresultat. Brutto driftsresultat er forskjellen mellom driftsinntekter og driftsutgifter. Når dette tallet er positivt kan Gildeskål kommune si at driften er i balanse. Brutto driftsresultat vil da sammen med de fremtidige finansinntektene bidra til et positivt netto driftsresultat. Dette vil så igjen bli avsatt til fond for å bygge opp den bufferen kommunen trenger.

Det er lagt opp til en finansinntekt på 18 MNOK for 2015 og hele beløpet avsettes til fond. Deretter brukes fondsavsetninger for dekke opp renter og avdrag på 6,9 MNOK i tråd med kommunestyrets vedtak tidligere vedtak. I tillegg til dette dekkes den spesielle situasjonen rundt eiendomsskatt på 4,1 MNOK med bruk av fond.

Rådmannen maner til meget streng disiplin i forhold til alle finansinntekter knyttet til avkastningen på salget av Sjøfossen. Kommunen legger opp til en avkastning for kommende år i tråd med det analytikere i markedet forventer. Handlingsregelen bør fortsatt være at all avkastning utover det vi

braker til å redusere gjeldsbelastningen til kommunen settes av til fond, og ikke brukes i drift. Slik at vi over tid vil være i stand til å etablere fond, som kan fange opp følgende:

- *Bufferkapital for å fange opp svingninger i avkastning*
- *Nødvendige uforutsette utgifter*
- *Investeringskapital*
- *Avsetninger premieavvik*

1.2.2 Premieavviket

Det netto akkumulerte premieavviket utgjør for kommunen per 1.1.2014, 16,4 millioner kroner. Rådmannen mener det er kritisk å sikre løpende avsetninger til premieavviksfondet, og helst løfter dette tilsvarende enhver tids netto positivt premieavvik. Selv om det per i dag fremstår urealistisk. Per i dag har vi et premieavviksfond på 3.7 millioner kroner. Veksten i avviket for 2014, anslås å være -0,8 millioner kroner. Det er også gitt sentrale signaler om at det kan bli pålegg om å redusere nedskrivningstiden for premieavviket til 5 år – fremfor i dag 10 og 15 år.

Det er viktig å understreke at premieavviket IKKE er en ubetalt regning hos kommunen. Premieavviket er regnskapsteknisk, som gjør at vi ikke kostnadsfører (aktivisere) hele utgiften i det øyeblikket vi betaler den. Det gir et «penere» regnskapsmessig resultat. Det belaster vår likviditet i neste omgang, som svekker vår arbeidskapital, og evt. fører til at kommunen må etablere kortsiktige kreditter (kassekreditt) i perioder for å betjene sine løpende utgifter.

1.2.3 Netto lånegjeld per innbygger

Gildeskål kommune har investert tungt i infrastruktur i de senere år. Det er gjennomført store investeringer spesielt innenfor områdene skole og omsorg. Investeringene er nesten utelukkende finansiert ved låneopptak, og medført at gjeldsgraden og netto lånegjeld per innbygger har vært sterkt økende.

Gildeskål kommune hadde en netto lånegjeld per innbygger på kr 88.000 kroner i 2013. Gjennomsnittlig netto lånegjeld for kommuner i KOSTRA gruppe 6 er i 2013 på 62.000 kroner per innbygger. I Nordland 53.000 kroner, og landsgjennomsnittet for alle kommunene er 38.000 kroner.

Dette betyr at vi sammenlignet med en tenkt kommune på 2000 innbygger med en gjennomsnittlig lånegjeld tilsvarende KOSTRA gruppe 6, har en mer belastning på 52 millioner kroner i gjeld.

Kommunen har for tiden to store investeringsprosjekter, «Hovedplan vann» og «Veipakke Gildeskål».

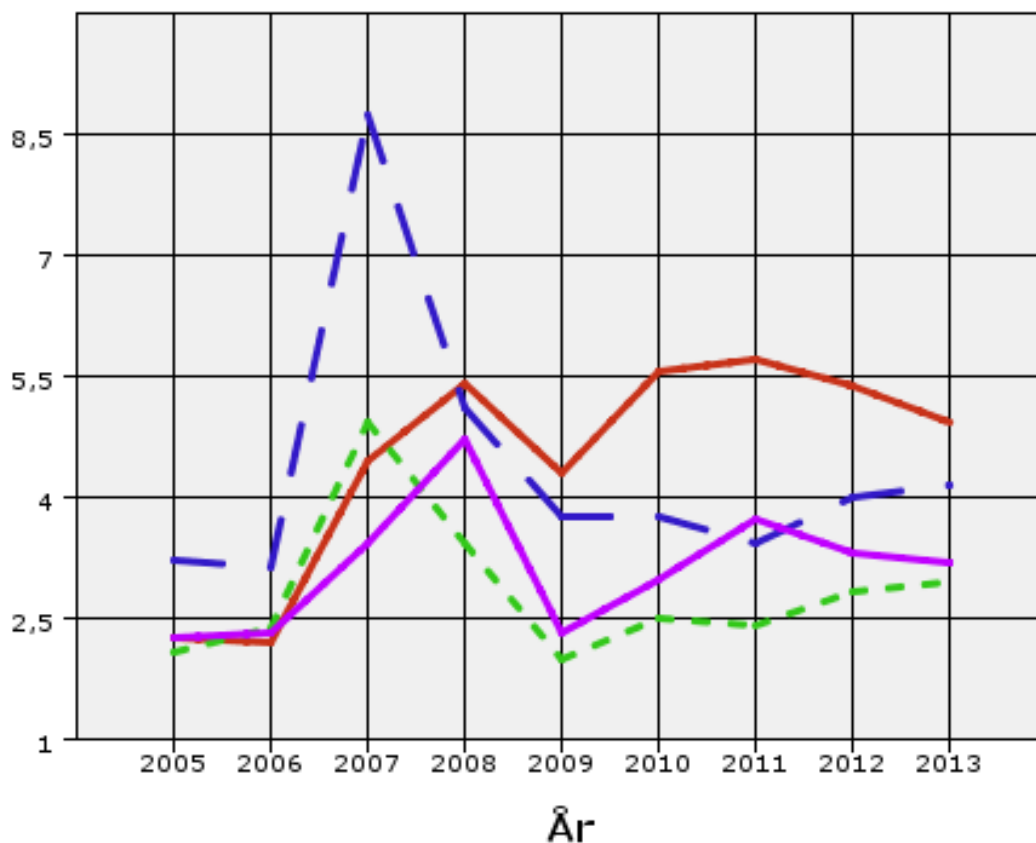
Rådmannen oppfatter at det ikke er politisk ønskelig å øke vannavgiften utover dagens nivå. Kommunen vil derfor stilles over spørsmålet om at det videre finansieringsbehovet i forhold til VA saken skal finansieres av salgsinntekter fra Sjøfossen Energi AS, eller om det skal brukes fremmed kapital.

1.2.4 Finanskostnader – avdrag og renter i % av brutto driftsinntektene til Gildeskål kommune

Figuren nedenfor viser Gildeskål kommunes netto finanskostnad i % av brutto driftsinntekter. Nøkkeltallet viser hvor stor andel kommunen bruker av sine inntekter til å betjene gjeld. Vi ser at kommunen bruker mer av inntektene til å betjene gjeld enn de vi sammenligner oss med. Gildeskål

ligger over gjennomsnittet i Nordland og betydelig over landsgjennomsnittet og KOSTRA kommunene vi er i gruppe med. Kommunen brukte i 2013 4,93 % av inntektene. Dette er allikevel en forbedring fra 2012 da vi brukte 5,36 % av brutto driftsinntekter til å betjene renter og avdrag.

Netto renter og avdrag i prosent av brutto driftsinntekter

■ Gildeskål ● Kostragruppe 06 ■ Fylkessnitt ■ Landssnitt

år	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Gildeskål	2,24	2,19	4,43	5,39	4,29	5,55	5,69	5,36	4,93
KOSTRA gruppe 06	2,06	2,36	4,91	3,42	1,99	2,48	2,41	2,81	2,94
Fylkessnitt	3,2	3,12	8,73	5,11	3,75	3,75	3,43	3,98	4,14
Landssnitt	2,24	2,3	3,41	4,71	2,32	2,98	3,73	3,31	3,17

Budsjettet for 2014 la opp til at finansavkastning ble fasett inn i budsjettet for å betjene gjeld. Dette gjør at Gildeskål kommune tåler en noe høyere gjeldsbelastning uten at det går direkte utover tjenesteproduksjonen. Rådmannen vurderer det som nødvendig å videreføre denne praksisen også i budsjettet for 2015.

1.2.5 Statsbudsjettet 2015

I forslaget til Statsbudsjett for 2015 legger regjeringen opp til en realvekst i kommunesektorens samlede inntektsgrunnlag på 6,2 milliarder kroner, tilsvarende 1.7 %. I denne summen er 3,9 milliarder frie inntekter kommunene.

Regjeringen legger til grunn en pris- og lønnsvekst på 3 % (deflator) for 2015. I denne ligger det en forventning om en lønnsvekst på 3.3 %.

De frie inntektene til kommunene består i rammetilskudd og skatteinntekter, samt mva-kompensasjon og er beregnet å utgjøre ca. 80 % av kommunesektorens samlede inntekter. Det er i statsbudsjettet satt et mål at skatteinntektene skal utgjøre 40 % av de samlede inntektene.

Totalt vurderes kommuneøkonomien å være styrket fra RNB i 2014 ved at veksten er større enn det som ble varslet.

1.3 Demografiske data

1.3.1 Prognoser befolkningsutvikling i økonomiplanperioden 2014-2017

Gildeskål kommune har en mindre men synlig positiv utvikling i befolkningstall. Befolkningstallet i kommunen per januar 2014, var på 2026 innbyggere. Dette er grunnlaget for årets statsbudsjett for kommunen. Arbeidsinnvandring og økt mottak flyktninger er en vesentlig faktor for dette. Mange av våre nye borgere, spesielt blant flyktninger, velger å bosette seg i kommunen permanent.

Befolkningsprognosene per i dag hos SSB har ikke inne tilveksten, og således er selv høge prognosemodeller for perioden 2014- 2017 usikker. Samtidig som det legges til grunn fremtidige ambisjoner om å opprettholde, og gradvis øke befolkningsgrunnlaget i kommunen. Men for presentasjonen er det lagt til grunn høg prognosemodell. Selv denne er konservativ sammenlignet med dagens befolkningstall.

Befolkningsutviklingen innen barnehage- og grunnskolealder og aldersgruppene over 67 år, vil ha særlig betydning for kommunens tjenesteproduksjon og økonomi. Disse aldersgruppene kommenteres særskilt nedenfor tabellen.

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Estimert befolkningstall	2023	2025	2034	2044	2044	2057	2063	2076

1.3.2 Prognoser for Gildeskål - personer i barnehage- og grunnskolealder

Prognosene (SSB) på den yngre befolkningen i barnehage- og skolealder er nøkkeltall man kan ha med i vurderingen av tjenesteproduksjonen innenfor virksomhetsområdet oppvekst.

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Estimert antall barnehagebarn	113	110	107	108	110	114	119	119
Estimert antall skoleelever	222	221	210	209	206	211	201	207

Prognosen viser at det i planperioden kan forventes å ha et tilnærmet uendret antall barn med barnehagebehov i kommunen i økonomiplan perioden frem til 2018.

Prognosen for skoleelever er mer dramatisk, hvor det forventes en nedgang på innbyggere i skolepliktig alder. Dersom denne utviklingen slår til vil det utgjøre en klasse. Det er likevel verdt å merke seg at denne bygger på total innbyggertall som vurderes å være lavt – med utgangspunkt i dagens befolkningstall. Dersom dagens befolkningstall holdes, og evt. økes vil disse prognosene ha en tilsvarende feilmargin.

1.3.3 Prognoser for Gildeskål - personer over 67 år

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Samlet estimert antall eldre over 67 år (inkluderer også gruppen over 80 år)	414	437	452	455	455	459	459	478
Estimert antall eldre over 80 år	153	152	149	153	141	148	148	145

Prognosen viser at det i planperioden kan ventes at en større andel av Gildeskåls befolkning vil være over 67 år. Prognosene viser en vekst på ca. 15 % i forhold til dagens nivå (fra 414 til 478).

Prognosen for gruppen over 80 år, som regnes å være primærgruppen med behov for pleie på institusjon forblir rimelig stabil i perioden.

Prognosen viser derfor at veksten primært kommer i gruppen 67 til 79 år, hvor veksten vil være på 27 % (fra 261 til 333 personer). Dette er økt betydelig fra det rådmannen varslet i forrige budsjett, der veksten i denne gruppen var ventet å utgjøre 16 %.

2.0 Gildeskål kommune – inntekter og utgifter 2015

Gildeskål kommune har i likhet med mange mindre kommuner en krevende økonomi i et fremtidig makroperspektiv. Hovedgrunnene til dette er at Staten som oppdragsgiver stadig presser kommunene i forhold til produktivitet / effektivitet, og pålegger et stadig utvidet tjenesteanvar uten fullfinansiering (eks. samhandlingsreformen). Videre utfordres kommunene ved at man ikke får full kompensasjon (økte inntekter) for økte utgifter, spesielt er dette tilfellet for lønn og pensjonskostnader.

De økte driftsutgifter i kombinasjon med en høy belåning, og fallende befolkningsgrunnlag har gitt Gildeskål en vedvarende utfordring i saldering av de årlige budsjettene. Dette har vært svært merkbart de to siste årene og det er gjennomført betydelige kutt for å sikre et konsekvensjustert budsjett i balanse. Denne situasjonen har vært forutsigbar og prognoser på dette ble presentert allerede i 2006 av daværende administrasjon, før innføringen av eiendomsskatten.

2.1 Inntektene til Gildeskål kommune i 2015

Inntektene til kommunen er grovt sagt sammensatt av rammetilskudd (antall og ulike alderskategorier), skatteinntekter, egenbetalinger (gebyrregulativ), og evt. egne inntekter i form av kraftinntekter, eiendomsskatt, utbytter og finansinntekter.

Kommunale inntektsgrunnlaget for Gildeskål kommune i 2015, i rådmannens budsjettforslag:

	Rådmannens budsjett forslag 2015	Vedtatt budsjett 2014	Endring kroner
Brukerinnbetalinger	8 452 712 kr	8 219 266 kr	+233 446 kr
Andre salgs og leieinntekter	17 142 300 kr	16 225 693 kr	+916 607 kr
Overføringer med krav til motytelse	15 431 047 kr	14 114 626 kr	+1 316 421 kr
Rammetilskudd	92 516 000 kr	92 873 000 kr	-357 000 kr
Andre statlige overføring	9 559 000 kr	9 213 000 kr	+346 000 kr
Andre overføring	187 000 kr	187 000 kr	0 kr
Skatt på inntekt og formue	41 008 000 kr	39 124 000 kr	+1 884 000 kr
Eiendomsskatt	15 200 000 kr	19 119 772 kr	-3 919 772 kr
Andre direkte og indirekte skatter	5 930 000 kr	5 930 000 kr	0 kr
SUM DRIFTSINNTEKT	205 426 059 kr	205 006 357 kr	+419 702 kr
Finansinntekter	11 320 000 kr	11 395 000 kr	-75 000 kr
SUM INKLUDERT FINANSINTEKET	216 746 059 kr	216 401 357kr	+344 702 kr
Bruk av avsetninger	2 084 854 kr	1 980 854 kr	+104 000 kr
TOTALE INNTEKTSRAMMEN	218 830 913 kr	218 382 211 kr	+448 702 kr

2.1.1 Makrovurderinger av inntektssiden

Brutto driftsinntekter for Gildeskål kommune over tid sammenlignet med vår KOSTRA gruppe 6 vises nedenfor: (i 1000 kroner per innbygger)

År	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Gildeskål	80	95	91	100	105	107
KOSTRA gruppe 6	87	96	98	103	108	111

Gildeskåls brutto inntektgrunnlag utvikler seg i takt med øvrige kommuner i vår KOSTRA gruppe. Den statlige rammeoverføringen til gjennomsnittskommunen i KOSTRA gruppe 6 ligger 3,75 % over Gildeskål kommune. Vi ligger derfor ca. 4 000 kroner lavere i brutto inntekter per innbygger enn sammenlignbare kommuner i 2013. Dette utgjør altså et brutto inntektgrunnlag som er 8 millioner kroner lavere enn en tenkt gjennomsnittskommunen med 2000 innbyggere.

Dette gapet makter vi heller ikke å kompensere tross inntekter fra eiendomsskatt og konsesjonskraft. I KOSTRA gruppe 6 utgjør eiendomsskatt 4.4 % av inntektgrunnlaget for kommunene. I Gildeskål er denne på 8,86 % i 2013.

Kommunen har utvidet dette inntektgrunnlaget ved å skattlegge også boliger og fritidseiendommer. Disse inntektene og brukerbetalingene, er de eneste inntekstpostene politikerne har direkte anledning å påvirke i kommunens inntektgrunnlag.

Det er politisk vedtatt i inntektsfastsettingen at eiendomsskatten på bolig og fritid holdes på 4,8 promille for 2015.

Eiendomsskattefond

I forbindelse med budsjett 2013, ble det etablert vedtak om at eiendomsskatteinntektene skulle føres ut i et fond, for å synliggjøre hvor stor andel av inntektene som blir brukt i drift. I 2013 og 2014 er situasjonen den at hele beløpet brukes direkte i driften av kommunen. Det er tilsvarende prognose for 2015. I sluttfasen av budsjettarbeidet ble kommunen orientert om endring av ligningene for SKS produksjon AS som eier kraftanleggene som ligger i kommunen. Dette medførte en reduksjon av eiendomsskatten med 4,1 million kr med umiddelbar virkning for 2015. Dette kunne ikke rådmannen forutse og heller ikke forberede virksomhetene på. Rådmannen har derfor sett seg nødt til å foreslå en særskilt behandling av dette for 2015. Dette er beskrevet under kapitlet om finansinntekter.

Konsesjonskraft inntekter

Inntektssiden for kommunen i 2015, utfordres på lik linje som for 2014, ved at forventede lave energikostnader, vil gi lavere inntekter på konsesjonskraft sammenlignet med årene før 2013. Konsesjonskraftsinntektene ble justert ned i 2013 og 2014 budsjettet. Men rådmannen mener at det er grunnlag for å videreføre nivået fra 2014 inn i 2015.

Finansinntekter – salget av Sjøfossen Energi AS

Kommunen realiserte i 2013 sine aksjeverdier i Sjøfossen Energi AS. Kommunestyret har i vedtak 40/13 vedtatt at man skal forvalte 300 MNOK (senere redusert til 290MNOK etter tilleggsbevilgning «Veipakke Gildeskål») langsiktig i tråd med kommunens finansreglement. I tråd med finansreglementet er pengene nå plassert i langsiktige rentepapirer, og delvis inn i langsiktige aksjepapirer hos tre forvaltere. Året 2014 er det første året man ser en virkning av denne strategien i regnskapet. Dette gir også erfaring med hvordan avkastningen skal behandles i budsjettet og i regnskapet. Rådmannen mener det er klokt å legge opp til en informasjon i budsjettet som kan skape forståelse for hva kommunens plasseringer betyr på godt og vondt. Oppsiden er at finansavkastningen foreløpig gir svært positive bidrag inn i kommunens økonomi og dermed i regnskaps- og budsjettsituasjonen.

Men all historisk erfaring tilsier at det kommer finanskriser og store børsfall verden over med jevne mellomrom. Dette er en ny situasjon som kommunen nå må forholde seg til. På samme måte som positiv avkastning virker direkte inn i økonomien, vil en negativ avkastning gjøre det samme og kan

forårsake dramatiske underskudd. Kommunelovens regler vil da kreve at kommunen umiddelbart dekker inn et slikt underskudd. Kommunens aktivitet er slik at man ikke kan avvikle tjenester eller legge ned tilbud umiddelbart, slik en bedrift kan gjøre. Det er derfor helt nødvendig at kommunen bygger opp et eget vern mot slike situasjoner. Dette vernet kan bare skapes ved å bygge opp fond. Rådmannen mener at kommunen skal budsjettere med og inntektsføre en forventet avkastning i tråd med det markedssynet våre forvaltere har. Samtidig skal kommunen sette av det samme beløpet til fond. På denne måten får budsjettet (og senere regnskapet) både en inntektspost og en utgiftspost som er like. Dette vil da ikke påvirke ordinær drift som fortsatt må finansieres av de løpende driftsinntektene.

Dersom det oppstår en finanskriser med betydelig fall i verdipapirene kommunen har og det oppstår tap, vil kommunen få underskudd på driften. Men med et sterkt fond vil kommunen nå kunne inntektsføre fra dette fondet og dermed hindre underskudd og samtidig opprettholde stabil og forutsigbar tjenesteproduksjon.

Rådmannen erkjenner at det er en pedagogisk utfordring å inntektsføre betydelige finansinntekter i år der drift og tjenesteproduksjon sliter med reelle pusteproblemer. Det er bred enighet om at kommunens finanskapital skal virke til beste for kommunens innbyggere. Men det forandrer ikke det faktum at kommunens ordinære tjenesteproduksjon ikke lenger er bærekraftig, beskrevet andre steder i dette budsjettdokumentet.

I budsjettet for 2014 ble det vedtatt å bruke avkastningen i 2014 inn i driften i 2014. Samtidig er kommunen ennå ikke i posisjon til å gjennomføre nødvendige kostnadsreduksjoner slik analysene fra Bedriftskompetanse AS har beskrevet. Rådmannen ser seg derfor nødt til å videreføre bruk av avkastning på samme nivå inn i 2015. Men budsjettåret 2015 starter etter at avkastningen for 2014 er kjent. I tråd med det som er skrevet over forventer rådmannen at det allerede ved inngangen i 2015 vil være avsetninger til dette bufferfondet kommunen trenger. Risikoen ved å benytte finansavkastning i driften i 2015 er derfor redusert i forhold til det den var da budsjettet for 2014 ble vedtatt.

Situasjonen som er oppstått i forhold til eiendomsskatten foreslås løst gjennom en betinget bruk av finansinntekter. Konkret legger rådmannen opp til å inntektsføre bruk av disposisjonsfond for å få «inntektsført» det beløpet på 4,1 million som mangler. Men det er startet et arbeid for å få reetablert denne inntekten igjen, i ytterste konsekvens kan det medføre rettssak. Hva utfallet blir kan man ikke si noe om nå. Men den betingede bruken av disposisjonsfondet innebærer at det bare blir inntektsført det beløpet som er nødvendig. Dette vil antagelig også skje først mot slutten av 2015 og da vil man ha flere opplysninger om saken.

2.2 Utgiftssiden i Gildeskål kommune i 2015

Netto utgiftene i budsjettforslaget for 2015 er følgende, sammenlignet med vedtatt budsjett i 2014:

Utgiftsart	2014	2015	Endring
Lønnsutgifter	109 152 048 kr	117 209 100 kr	+ 8 057 052 kr
Sosiale utgifter	21 657 191 kr	22 899 321 kr	+ 1 242 130 kr
Kjøp av varer og tjenester som inngår i komm tjenesteprod	27 666 731 kr	30 543 112 kr	+ 2 876 381 kr
Kjøp av varer og tjenester som erstatter komm tjprod	23 421 005 kr	24 072 893 kr	+ 651 888 kr
Overføringer	18 749 450 kr	14 800 000 kr	-3 949 450 kr
Avskrivninger	0	0	0
Fordelte utgifter	- 1 171 214 kr	- 137 500 kr	+ 1 033 714 kr
SUM DRIFTSUTGIFTER	199 475 211 kr	209 386 926 kr	+ 9 911 715 kr
Finanskostnader	14 082 000 kr	14 082 000 kr	0
SUM DRIFT + Finanskostnader	213 557 211 kr	223 468 926 kr	+ 9 911 715
AVSETNINGER	4 825 000 kr	4 725 000 kr	- 100 000 kr
Totale utgifter	218 382 211 kr	228 193 926 kr	+ 9 811 715 kr

Konsekvensjustert budsjett 2015

I konsekvensjustert budsjett for 2015 er det innledningsvis presentert en driftsutgiftsøkning på 9,4 MNOK i driftsutgifter mellom konsekvensjustert budsjett 2015 og vedtatt budsjett for 2014.

Dette gir en konsekvensjustert total utgiftsramme på 228 MNOK. Altså avvik på 9,4 MNOK fra det totale inntektsgrunnlag på i overkant av 218 MNOK, presentert under 2.1.

Det var derfor et behov å gjennomføre nedtrekk på driftsutgiftsnivået med 9,4 MNOK.

Beløpet fremkommer som følger:

Virkingen av konsekvensjustert budsjett fra 2014 til 2015 er alene 9,4 MNOK samtidig kommer bortfall av eiendomsskatt (tapt inntekt) på 4,1 MNOK. Dersom eiendomsskatt hadde blitt videreført (konsekvensjustert som øvrige inntekter/utgifter) ville reelt behov for nedtrekk vært 5,3 MNOK

Rådmannen har i denne situasjonen valgt å finansiere dette bortfallet av eiendomsskatt ved å inntektsføre bruk av fondsmidler med samme beløp. Dette er gjort for at virksomhetene og

tjenesteproduksjon skal ha rimelig grad av forutsigbarhet. Dersom opplysningene om bortfall av eiendomsskatt hadde kommet på et tidligere tidspunkt enn siste del av oktober, ville rådmannen hatt tid til å foreslå en annen gjennomførbar løsning.

Budsjetteknisk løsning:

1. Rådmannen foreslår å øke inntekten ved bruk av fond 4,1 MNOK
2. Rådmannen foreslår gjennomføring av nedtrekk 5,3 MNOK

I rådmannens forslag er:

Inntektsrammen økt fra 218,8 med 4,1 MNOK til 222,9 MNOK

Driftsutgiftene redusert fra 228,2 MNOK med 5,3 MNOK til 222,9 MNOK

Virkning av rådmannens forslag på inntektsrammen etter justering for bortfall av eiendomsskatt:

Bruk av avsetninger(*) er økt med 4,1 MNOK og den totale inntektsrammen er økt tilsvarende

	Rådmannens budsjett forslag 2015	Vedtatt budsjett 2014	Endring kroner
Brukerinnbetalinger	8 452 712 kr	8 219 266 kr	+233 446 kr
Andre salgs og leieinntekter	17 142 300 kr	16 225 693 kr	+916 607 kr
Overføringer med krav til motytelse	15 431 047 kr	14 114 626 kr	+1 316 421 kr
Rammetilskudd	92 516 000 kr	92 873 000 kr	-357 000 kr
Andre statlige overføring	9 559 000 kr	9 213 000 kr	+346 000 kr
Andre overføring	187 000 kr	187 000 kr	0 kr
Skatt på inntekt og formue	41 008 000 kr	39 124 000 kr	+1 884 000 kr
Eiendomsskatt	15 200 000 kr	19 119 772 kr	-3 919 772 kr
Andre direkte og indirekte skatter	5 930 000 kr	5 930 000 kr	0 kr
SUM DRIFTSINNTEKT	205 426 059 kr	205 006 357 kr	+419 702 kr
Finansinntekter	11 320 000 kr	11 395 000 kr	-75 000 kr
SUM INKLUDERT FINANSINTEKET	216 746 059 kr	216 401 357kr	+344 702 kr
Bruk av avsetninger (*)	6 184 854 kr	1 980 854 kr	+4 204 000 kr
TOTALE INNTEKTSRAMMEN	222 900 000 kr	218 382 211 kr	+4 548 702 kr

Inntektssiden versus utgiftssiden

Den totale inntektssiden for kommunen er i realiteten ikke økt, kun knappe 500 000,- kr mer enn året før. I praksis er det derfor ingen inntektsvekst å fordele og det er bare snakk om å redusere rammer/tiltak.

Økte totale inntekter	+ 448 000 kr
Økte netto driftsomkostninger	+ 9 911 715 kr
Økte netto finanskostnader	0
Økte avsetninger frie fond	- 100 000 kr
Økt bruk av fond ref E-skatt	+ 4 100 000kr

Total inntektsøkning fra tabell i 2.1	-5 463 715 kr

Merk: Inntektsøkningen er negativ og kan ikke fordeles for å dekke opp økte driftsutgifter.

Økningen i netto driftsutgifter kan forklares i grove trekk på følgende måte:

- Økning i netto ramme for virksomhetsområdene H1 til H7 (se 3.1) 6,5 MNOK

3. Kommunale tjenester 2014 – virksomhetsområdene og andre tjenester med driftstilskudd fra kommunen

3.1 Forslag fordeling budsjettammer for virksomhetsområdene H1 til H7 i 2015

Forslag til budsjett og handlingsplan 2015-2018 gir følgende netto utgift og forslag til rammer for hovedansvarsområdene:

Tjenesteområde	Budsjett 2014	Budsjett 2015 Konsekvensjustert	Budsjettforslag 2015, inkludert foreslåtte nedtrekk	Endring ramme 2014 til 2015
H1 Politisk virksomhet / felles	3 207 677 kr	3 074 338 kr	3 074 338 kr	- 133 339 kr
H2 Oppvekst	42 677 928 kr	46 591 572 kr	46 591 572 kr	+ 3 913 644 kr
H3 Pleie og omsorg	54 762 548 kr	58 310 288 kr	58 310 288 kr	+ 3 547 740 kr
H3 Helse og sosial	23 859 265 kr	23 583 453 kr	24 583 453 kr	-275 812 kr
H4 Plan og utvikling	6 427 465 kr	5 262 050 kr	5 262 050 kr	-1 165 415 kr
H5 Kultur	3 007 171 kr	3 052 153 kr	3 052 153 kr	+ 44 982 kr
H6 Drift og vedlikehold	4 873 400 kr	3 837 531 kr	3 837 531 kr	- 1 035 869 kr
H7 Sentraladministrasjon /Fellestjenester	14 833 875 kr	16 530 672 kr	16 530 672 kr	+ 1 696 797 kr
Sum	153 649 329 kr	160 242 057 kr	160 242 057 kr	+6 592 728 kr

Kommentarer på årsaken til endringer i rammer, se kapittel 3.2.

Av foreslåtte nedtrekk er følgende innarbeidet i virksomhetsområdene 1 til 7 for 2014 (det totale nedtrekket foreslått er 5.3 millioner kroner):

Tjenesteområde	Foreslått nedtrekk fra konsekvensjustert budsjett	% av det totale nedtrekket
H1 Politisk ledelse	0 kroner	
H2 Oppvekst	1 430 000 kroner	34,05 %
H3 Pleie og omsorg	350 000 kroner	8,33 %
H3 Helse og sosial	150 000 kroner	3,57 %
H4 Plan og utvikling	661 000 kroner	15,74 %
H5 Kultur	0 kroner	0 %
H6 Drift og vedlikehold	975 000 kroner	23,21 %
H7 Sentraladministrasjon/ Fellestjenester	700 000 kroner	16,67 %
Sum nedtrekk virksomhetsområdene H1 til 7	4 200 000 kroner	100 %
H6 Drift og vedlikehold	500 000 kroner	Endret byggelånsrente
H7 Fellestjenester	600 000 kroner	Redusert avsetning
Totalt nedtrekk	5 366 000 kroner	

De øvrige foreslåtte nedtrekkene / økte inntekter, se komplett oversikt i kapittel 4.2

Kommentarer på nedtrekkene er presentert i beskrivelsene for hvert tjenesteområde.

3.2 Kommentarer knyttet til enkelte tjenesteområdene

I dette kapitlet presenteres hvert virksomhetsområde fra 1 til 7, og de øvrige virksomheter som mottar overføringer over det kommunale budsjettet.

Virksomhetsområde er presentert under tre hovedoverskrifter:

- Endringen i ramme for virksomheten fra 2014 til 2015
- Beskrivelse og konsekvenser av ramme for 2015
- Forslag til nedtrekk i virksomheten

3.3.1 H1 og H7 Politisk virksomhet / Fellesadministrasjon

Virksomhetsområde	Budsjett 2014	Budsjettforslag 2015	Endring ramme
H1 Politisk virksomhet m.m.	3 207 677 kr	3 074 338 kr	- 133 339 kr
H7 Sentraladministrasjon/ Fellestjenester	14 833 875 kr	16 530 672 kr	+ 1 696 797 kr
Sum	18 041 552 kr	19 605 010 kr	+ 1 563 458 kr

Endringen i rammen fra 2014 til 2015 forklares primært ut fra følgende):*

Virksomhetsområde	Forklaring	Utgift
H1	Kommunevalg 2015	160.000 kr
H7	Kjøp av skatteoppkreverfunksjon 2015 (engangsutgift)	260.000 kr
H7	Rådmannens pott tilbakeføres til opprinnelig størrelse 2012	+ 200.000 kr
H7	Årlige midler til kompetanse-utvikling i tråd med vedtatt Kompetanseplan 2014-2020	+ 300.000 kr
Netto endring H1 og H7		

**) I rammeøkningen ligger også årseffekt av sentrale og lokale lønnsforhandlinger 2014 inkl. økning i pensjon*

Beskrivelse og konsekvenser av ramme 2015

Utfordringer i virksomheten:

- Liten fellesadministrativ bemanning /stor sårbarhet/ slitasje
- I for liten grad tilstrekkelig faglig overlapping
- Stadig mer kompetansekrevede tjenesteproduksjon

Konsekvenser av ramme:

Rådmannens vurdering er at de fellesadministrative tjenestene utfordres daglig på ordinær løpende drift, og er særlig utsatt ved sykemeldinger, ferie/fravær og ved økt arbeidsbelastning/nye oppgaver. Administrasjonen er ikke tilstrekkelig dekt opp mht. faglig overlapping og er marginalt bemannet innenfor sentrale og viktige områder. Det er rådmannens vurdering at fellesadministrasjonen i dag

har manko på 1 stilling innen personal/lønn/HMS. Videre utfordres vi også på økende arbeidsmengde/nye oppgaver knyttet til både Servicekontor, arkiv og IT.

Økonomi/regnskap	3.3 årsverk
Lønn/personal/HMS	2 årsverk
IT	2 årsverk (+ 1 lærling fom september 2014)
Service/arkiv/politisk sekretariat	3.5 årsverk

I tillegg er kommunens strategisk ledelse inkludert i fellesadministrasjonen; rådmann, assisterende rådmann, økonomisjef og ett halvt årsverk i rådmannens stab.

Rådmannen mener en beskjedne bemanning og sårbarheten underbygges i KOSTRA tallene, hvor kommunens brutto driftsutgifter er under utgiftene til administrasjon i KOSTRA gruppe 6.

I budsjett 2015 foreslår rådmannen i utgangspunktet en økning på 200.000 kroner av rådmannens frie midler fra 300.000 kr til 500.000 kr, dvs. tilbake til 2012 nivå. Rådmannens handlingsrom har vært meget begrenset de to siste årene, da de frie midlene i stor utstrekning kun dekker lederprogrammet for kommunens ledere. Videre foreslås det å sette av årlige midler på 300.000 kr til kompetanseutvikling i tråd med vedtatt Kompetanseplan 2014-2020. Det er videre lagt inn en engangsbevilgning knyttet til økonomiavdelingen i fm kjøp av skatteoppkreverfunksjon fra Bodø for 2015 (oppgavene antas overført til statlig nivå fra 2016). Utgiften vil ha en bruttoutgift på 260 000 kr, den dekkes delvis inn med refusjon fødselspenger, og vil ha nettoutgift på ca. 120 000 kr

IKT

Kommunens systemplattform bar i 2013 preg av å være utdatert. Mange av systemene var svært sårbare og vi risikerte ikke bare nede-tid, men også tap av data om disse skulle gå ned. Videre var kommunens Software-plattform så utdatert, at den ikke lenger var i stand til å kommunisere med eller ha kapasitet til å ta i mot oppdateringer på våre fagsystemer.

Med bakgrunn i dette har det gjennom hele 2014 blitt jobbet med å fullføre prosjektet «Sikker drift», for å innføre et mer helhetlig og sikkert system, og på den måten ferdigstille arbeidet som ble påbegynt men ikke fullført i 2011-2012. I 2014 ble det IT tilført en engangsinvestering på 360.000 kr. Videre ble det tilført en årlig bevilgning på ca. 1mill. knyttet til drift av kommunens IT systemer f.o.m. 2014. Denne satsingen har gitt betydelige resultater og tilbakemeldingene er gode, samtidig som risikoen for IT sammenbrudd nå er sterkt redusert. Prosjektet ferdigstilles i 2015, og kommunen er nå på et nivå hvor vi kan forebygge fremfor å slokke branner.

I investeringsbudsjett 2015 er det lagt inn 200.000 kr. eks moms i engangsinvestering for flytting av kommunens serverrom til nytt aggregatrom på Gibos i løpet av 2015. Flyttingen skjer som en avslutning av prosjektet «Sikker drift» og iht. vedtatt plan for oppfølging av samfunnssikkerhet og beredskap. Dette innebærer og en flytting av kommunehusets telefonlinjer og aksesspunkter.

Politisk virksomhet

Det er satt av midler til avvikling av kommunevalget i 2015 med 160.000 kr. Rådmann har i egen sak forslått at valget avvikles på en dag.

Rådmannens forslag til nedtrekk i rammen for 2015 på H7 (ingen nedtrekk H1):

- Trekke tilbake økning av frie midler for rådmannen/ledelsen	-200.000 kr
- Trekke tilbake økning av midler til kompetanseutvikling	-300.000 kr
- Generell reduksjon av driftsposter i sentraladministrasjonen	-100.000 kr
- Økning av refusjon fra Siis	-100.000 kr

Det ble i kuttprosessen også vurdert å trekke ut tilskuddet på 300.000 kr til studiesenter KIG. Bevilgningen kom inn ifm budsjett 2014. Rådmannen vurderer tiltaket som viktig for Gildeskålsamfunnet som helhet, og foreslår derfor å videreføre tilskuddet i budsjett 2015.

3.3.2 H2 Oppvekst

Virksomhetsområde	Budsjett 2014	Budsjettforslag 2015	Endring ramme
H2 Oppvekst	42 677 928 kr	46 591 572 kr	+ 3 913 644 kr

Endringen i rammen fra 2014 til 2015 forklares primært ut fra følgende:

Virksomhetsområde	Forklaring	Utgift
H2		
Ansvar 2110	Reduksjon i stillinger til lærlinger	-151,00 kr
Alle ansvarsområder	Økning lønnsutgifter	
Ansvar 2520 og 2430	Feilbudsjetteringer	700 – 800. 000
Alle ansvarsområder	Lønnsøkning sentralt og lokalt oppgjør – justering stillinger	2 800 000
Alle ansvarsområder	Endringer i drift	Kr. 149.000
Netto endring H2		+ 3,9 MNOK

Beskrivelse og konsekvenser av ramme 2015

Virksomhetsområde oppvekst omfatter alle kommunens barnehager og skoler. Gildeskål har 5 skolekretser. Dette er 3 flere enn gjennomsnittskommunen i KOSTRA gruppe 6. Størrelse og spredt skolestruktur er med på og forklarer deler av økonomiske forskjeller mellom Gildeskål og sammenlignbare kommuner. I tillegg har vi voksenopplæringen som i dag gir et tilbud til ca. 30 elever. Kommunen har en ren barnehage, mens de øvrige er samlokalisert med skolene som oppvekstsentre.

Utfordringer i virksomheten:

Våre sentrale myndigheter har bestemt at alle lærere etter hvert skal ha min. et års videreutdanning i fagene de underviser i. Dette er ei stor utfordring for små kommuner, og oppvekst har satset på videreutdanning som i skoleåret 2014 – 2015 gir videreutdanning til 5 lærere. Denne satsingen må videreføres også for skoleåret 2015 -2016. Kommunen satser også på grunnutdanning for å øke rekrutteringen av lærere.

Barnetallene i enkelte kretser går ned, og det vil føre til færre barn i noen barnehager. Åpningstiden er lang, 9-10 timer, og dette medfører likevel et visst behov for å opprettholde stillinger. Særlig gjelder dette der det er barn med spesielle behov. Vi ser likevel at vi må samlokalisere driften med SFO og barnehage i start og slutt på dagen for å redusere stillingsbehovet.

Skolene har en økning i stillinger jfr. Gildeskålmodellen. Økningen bunner i stor grad i at flere barn har behov for ekstra ressurser. Skolene og SFO i Gildeskål kommune vil med budsjettet for 2015 drifte med svært stramme rammer. Barnehagene drifter fortsatt med 6 plasser på en ansatt. Skolene reduserte voksenteiteten i budsjett for 2013 til 14(1.-4.trinn) og 15 elever(5.-10.trinn) på en lærer som grunnressurs. Denne voksenteiteten opprettholdes også i 2015. Sfo samkjøres ved alle oppvekstsentrene for å bruke minst mulige ressurser.

Største utfordringer i skolene ligger derfor i å få nok delingstimer i alle skolene, siden alle skolene er fådelte og trenger deling i forhold til nivå.

Kommunestyret bevilget i 2014 ekstra timer til tidlig innsats for 2014. Disse timene ligger ikke inne i konsekvensjustert budsjett, men er foreslått som nytt tiltak for 2015 med en kostnad på en million og en gradvis nedtrapping i årene framover. Dette tiltaket på småskoletrinnet mener vi skal gi effekt i forhold til tilpasset opplæring og gi en reduksjon i spesialundervisningen på sikt.

Skolene sliter også med gammelt datautstyr der datamaskinene har en gjennomsnittsalder på 5 år eller mer. Vi har derfor foreslått som et nytt tiltak en utgift på kr. 500.000 til innkjøp av nye datamaskiner til elevbruk med en rullering på ca. 200.000 i årene framover. Det kan nevnes at ca. 90 maskiner er i behov for utskifting.

Det er ikke lagt inn noen form for investeringer til forandringer på bygg som trenger det.

Det er rettet opp noen feilbudsjetteringer på noen av enhetene. Ved å gå nøye inni budsjettallene sammen med alle lederne, har vi rettet opp dette i årets budsjettforslag.

Konsekvenser av ramme:

Skolene får tilsvarende voksentetthet som i 2014. Å senke dette ved å spare inn det foreslåtte nedtrekk fører til at vi drifter skolene i Gildeskål med et minimum av ressurser, også i forhold til sammenlignbare kommuner som har færre skoler med samme antall elever. I de mindre oppvekstsentrene ser vi en gevinst i effektivisering og samlokalisering av barnehage og SFO på deler av dagen. Rammen til H2 oppvekst vurderes ut fra konsekvensjustert budsjett til å være meget stram.

Rådmannens forslag til nedtrekk i rammen for 2015

Endringer i stillinger under hele ansvarsområdet totalt	1 078 000 kr
Del av felles uspesifisert nedtrekk fordeles administrativt	350 000,-

3.3.3 H3 Pleie og omsorg

Virksomhetsområde	Budsjett 2014	Budsjettforslag 2015	Endring ramme
H3 Pleie og omsorg	54 762 548 kr	58 310 288 kr	+ 3 547 740 kr

Endringen i rammen fra 2014 til 2015 forklares primært ut fra følgende:

Virksomhetsområde	Forklaring	Utgift
H3 Pleie og omsorg		
	Lønn og sosiale kostnader	2 270 000,-
	Effektiviseringstiltak fra 2014	618.000,-
	Matvarer institusjonskjøkken (må ses i sammenheng med økte inntekter -220.000,-)	330.000,-
	Div. forbruksmateriell	190.000,-
	Leasing, årsavgift, forsikring og drift av leiebiler.	120.000,-
	Senger og voldsalarm til Gibos institusjon	100.000,-
	Oppdatering av gammelt IKT utstyr.	85.000,-
	Utvidet lisens Norsk helsenet, nye moduler til fagprogrammet Gerica.	130.000,-
	Generell moms kompensasjon.	142.000,-
	<i>Økte Inntekter</i>	-484.000,-
Netto endring H3 PLO		+ 3,5MNOK

Beskrivelse og konsekvenser av ramme 2015

Virksomheten yter lovpålagte tjenester og omfatter GIBOS institusjon, Psykisk helse, miljøterapijeneste til hjemmeboende og et botilbud for ungdom over 18 år, samt hjemmetjenester til hjemmeboende og beboere i omsorgsboliger og på eldresentrene i kommunen.

Budsjett 2015 er en videreføring av dagens drift. Økningen av rammen skyldes økte utgifter til lønn og sosiale kostnader. Lønnsutgiftene utgjør 96 % av virksomhetens totale budsjett. Utgifter til 1 årsverk er ca. 0,6 MNOK. Videre er det økte driftsutgifter til forbruksmateriell, matvarer, leasing biler, oppdatering av IKT utstyr. Innføring av elektronisk meldingsutveksling med NLSH og legekantor medfører en betydelig økning av lisenser og nødvendig komplementering med nye moduler og opplæring i fagprogrammet Gerica. I tillegg er det budsjettet med nødvendig innkjøp av 4 nye institusjonssenger, samt voldsalarm til dementavdeling på Gibos.

For ressurskrevende bruker i botilbud for ungdom er det en delvis dekning på kr 2.0 MNOK via HA 8.

Krav om etablering av dagtilbud/dagsenter til hjemmeboende demente ble vedtatt opprettet fra 2014 og får en helårsvirkning med økte lønnsmidler i 2015. Utgifter til utstyr, skyss etc. vil dekkes av tilskudd fra helsedirektoratet.

Utfordringer i virksomheten:

- Samhandlingsreformen
- Kompetanseutfordring
- Rekruttering/Tilgang på vikarer

Konsekvenser av rammen:

Driften vurderes å være stram og marginal, og må samtidig håndtere utfordringer i forbindelse med samhandlingsreformen, kompetansebehov og rekruttering.

Største utfordring er samhandlingsreformen. Dette gjelder alle deler av virksomheten, både innenfor institusjonsdrift og hjemmebaserte tjenester. Utfordringene er uforutsigbarhet i forbindelse med økt behandling av pasienter i institusjon for å hindre sykehusinnleggelse og utskrivningsklare pasienter fra sykehuset både til institusjon og hjemmet, som kommunen må ta i mot i løpet av et døgn fra varsel blir gitt. Dersom kommunen ikke er i stand til å ta imot varslet pasient, påløper en utgift på kr 4.125,- pr døgn. Flere utskrivningsklare pasienter med store pleie og omsorgsbehov krever ofte ekstra kompetanse og vikarer. I perioder som sommer og i høytider kan utfordringen i og ikke ha nok vikarer tilgjengelig utløse ekstra lønnsutgifter, som f. eks. overtidsbruk.

Med bakgrunn i økende utgifter for virksomheten pleie og omsorg vurderes endring av tjenestetilbudet som eneste mulighet for å redusere utgifter og samtidig sikre kvalitet i tjenestetilbudet. Kommunen har høyt antall plasser med heldøgns omsorg og relativt mange institusjonsplasser utfra kommunens størrelse. Dette ble også bekreftet gjennom prosjekt gjennomført av bedriftskompetanse.

Tiltak med forslag til reduksjon av en avdeling med 6 langtidsplasser i institusjonen utarbeidet. Det gir isolert sett en reduksjon av utgiftene på kr 2,9 MNOK. Det må tas høyde for at det i en overgangsperiode må personalressurser følge med brukerne pga. overbelegg på de øvrige institusjonsavdelingene. Konsekvensene på kort sikt vil være bruk av dobbeltrom i institusjon med noe reduserte inntekter, misfornøyde pasienter og pårørende, samt at utskrivningsklare pasienter kan bli liggende på sykehus, med påfølgende utgifter.

For øvrig må en ved en dreining av tjenestetilbudet til økte hjemmebaserte tjenester øke ressursene der. En slik strukturendring må utredes utover det som er gjort i forbindelse budsjettforslaget for 2015.

Endret drift ved eldresentrene er ikke vurdert i budsjettforslaget.

Rådmannens forslag til nedtrekk i rammen for 2015

Del av felles uspesifisert nedtrekk fordeles administrativt

350 000,-

3.3.4 H3 Helse og Sosial

Virksomhetsområde	Budsjett 2014	Budsjettforslag 2015	Endring ramme
H3 Helse og sosial	23 859 265 kr	23 583 453 kr	-275 812 kr

Endringen i rammen fra 2014 til 2015 forklares primært ut fra følgende:

Virksomhetsområde	Forklaring	Utgift
H3 Helse og sosial		
	Redusert overføring til Nordlandssykehuset på grunn av endret skyssordning for helsepersonell. Gildeskål kommune betaler ikke lenger for ambulansébåt.	- 275 000 kr
Netto endring H3 Helse og Sosial		- 275 000 kr

Beskrivelse og konsekvenser av ramme 2015

Virksomheten består av følgende områder; flyktningetjeneste, kommunale NAV oppgaver, barnevern, rus, og helsesøster / legekantor.

Utfordringer i virksomheten:

- Økende antall med rus utfordringer i kommunen – medfører økt oppfølging
- Videreutvikling flyktningetjenesten / bosetting / arbeidsplasser mv.
- Økende sosialkostnader / samordning / koordinering NAV
- Turnuslegeordning
- Etablering av ny interkommunal legevaktsamarbeid
- Oppgaver knyttet til folkehelseloven

Konsekvenser av ramme:

Utgiftsrammen til helse og sosial er redusert med 275 000 kr fra 2014 til 2015. Det har sin primære årsak i mindre utgifter på skyss helsepersonell. Selv om rammen er redusert er det økte utgifter på enkelte områder. Av utgiftsøkninger i rammen er disse knyttet til følgende hovedområder:

Beboer på institusjon i annen kommune – Gildeskål kommune betaler for en person som bor på institusjon i en annen kommune. For 2015 blir det en økning på kr287.000 kroner.

Legekantor – de økte utgiftene ved legekantoret er økninger knyttet til mangel av turnusleger, rekruttering av kommunelege 2 og en lege som skal ut i omsorgspermisjon. Dette er estimert til å ha en merutgift på 1.2 MNOK.

Barnevern – Barnevernstjenesten har en økning i antall tiltak, som medfører økte utgifter. Buf etat har redusert tilskuddene, og økt egenandelen til kommunen fra 50.000 kroner til 100.00 kroner per fosterhjem, og omplasseringshjem. Dette medfører kostnader på rundt 400.000 kroner for neste år. Utgiftene til MST tiltak er også øket for 2015, da det har vært utstrakt bruk av disse i kommunen.

Rammen anses å være økonomisk presset, og lite rom for svingninger i behovet for virksomhetens tjeneste. Videre er det usikkerhet om kostnader knyttet til etablering av ny interkommunalt

legevaktsamarbeid som iverksettes fra 1. mai 2015. Den nye ordningen erstatter legevaktsamarbeidet med AMK ved Nordlandssykehuset.

Det er ikke funnet rom for å videreføre stillingen som miljøarbeider knyttet til hybelhuset for elevene som går på videregående skole. Stillingen er en del av ett samarbeid med Nordland fylkeskommune om oppfølging av hybelboere som går på videregående skole. Fylket har ei 50 % stilling og Gildeskål kommune skal ha ei 50 % stilling.

I tillegg er det foreslått å gjenopprette stillingen som folkehelsekoordinator for å kunne ivareta oppgavene knyttet til folkehelseloven. Det er heller ikke rom for denne stillingen i budsjettet. Begge stillingene ligger som nye tiltak i tiltaksbudsjettet.

Rådmannens forslag til nedtrekk i rammen for 2015

Del av felles uspesifisert nedtrekk fordeles administrativt

150 000,- kr

3.3.5 H4 Virksomhetsområde Plan og utvikling

Virksomhetsområde	Budsjett 2014	Budsjettforslag 2015	Endring ramme
H4 Plan og utvikling	6 427 465 kr	5 262 050 kr	- 1 165 415 kr

Endringen i rammen fra 2014 til 2015 forklares primært ut fra følgende:

Virksomhetsområde	Forklaring	Utgift
H4 Plan og utvikling (endring ramme fra 2014 til 2015 i tabellen over henviser til opprinnelig vedtatt budsjett for 2014. Forklaringen til høyre tar utgangspkt i et noe lavere nivå etter budsjettendringer i løpet av 2014.	<ul style="list-style-type: none">- Økte lønnskost på adm fra 488.051 til 1 009 663- Økt lønnskost byggesak- Økning- Økt lønnskost landbruksforv- beredskap/brannøvelse, Salten brann- Leie av branngarasje fra juli 2015- Reduksjon gebyrinntekt slik at det stemmer mer med det som har kommet inn de siste årene- Økte avgift div medlemskap- Økt inntekter på byggesaksgebyrer- Vakant stilling planavd- Div. mindre reduksjoner	kr. 521.000,- kr. 50.000,- kr. 30.000,- kr. 46.000,- kr. 50.000,- Kr. 100.000,- Kr. 30.000,- Kr. - 50.000,- Kr. - 375.000,- Kr. - 8.000,-
Netto endring H4 Plan og utvikling		- 1,1 MNOK

Beskrivelse og konsekvenser av ramme 2014

Utfordringer i virksomheten:

- Lite faglig overlapp og lite faglig kapasitet innen visse deler av tjenesten
- Store saksmengder og store forventninger publikum
- Mangel av samfunnsplanlegger funksjon – i forhold til kapasitet til å være prosessveileder for alt planarbeidet i kommunen

Konsekvenser ramme:

Plan og utviklingsavdelingen har hatt avgang på 2 stillinger i 2014. Det ene var arealplanlegger, som allerede var erstattet i 2013 for å sikre overlapping. Den andre stillingen er driftsleder, som per tiden ikke er erstattet med en ny person. Den er lønnsmessig inne, da den bekles av tidligere leder for Plan og Utviklingsavdelingen. Denne er inne i hele 2014. Hvilken funksjon denne stillingen skal ha utover 2015 er ikke avklart, og bør vurderes opp mot en totalvurdering.

Rådmannen erkjenner at det er utfordringer knyttet til kapasitet i virksomheten, allerede slik den er i dag. Virksomheten har videreført vakanse i stillingen satt på vent i 2013. Det er rådmannens vurdering at det ville vært å foretrekke å ha denne stillingen på plass. Da dette kunne avhjulpet med kapasitet på oppmåling og byggesak spesielt. En ny stilling utover senior utfordringen ville være å foretrekke, men det er ikke funnet rom for dette i budsjettet. Dette vil utfordre saksbehandlingskapasitet, og ventetiden for kundene i tjenesteproduksjonen.

Rådmannen har med basis i mangel på økonomisk muskulatur til å få på plass flere stillinger inntil videre, utfordret virksomheten i å snu alle steiner om det finnes mulig rasjonalisering, omorganisering av oppgavene blant eksisterende stab, og evt. avvikling av enkelte tjenester, som kan avhjelpe situasjonen i virksomheten.

Rådmannens forslag til nedtrekk i rammen for 2015

Redusert lønn og vintervedlikehold	611 000 kr
Del av felles uspesifisert nedtrekk fordeles administrativt	150 000 kr

3.3.6 H5 Kultur

Virksomhetsområde	Budsjett 2014	Budsjettforslag 2015	Endring ramme
H5 Kultur	3 007 171 kr	3 052 153 kr	+ 44 982 kr

Endringen i rammen fra 2014 til 2015 forklares primært ut fra følgende:

Virksomhetsområde	Forklaring	Utgift
H5 Kultur		
Lønnsutgifter	Økning i sentralt og lokalt lønnsoppgjør utgjør i stor grad økningen i budsjettet	Kr. 47.941
1.1100 – 1.200	Justering opp og ned på driftspostene alle ansvar	Kr. 11.276
1.300 – 1.800	Refusjoner og inntekter fra andre - småjusteringer	
Netto endring H5 Kultur		(-) 44 982 kroner

Beskrivelse og konsekvenser av ramme 2015

Utfordringer i virksomheten:

- Et marginalt budsjettområde
- Kapasitet til fortsatt å bruke plattformen SALT prosjektet til å skape aktivitet i Gildeskål
- Skape flere kulturarrangementer
- Skape møteplasser for ungdom
- Kommunens relasjon til lag og foreninger
- Ikke kulturskolerektor – foreslått som nytt tiltak

Konsekvenser av ramme:

- Budsjettpost Vennskapskommuner foreslås opprettholdt.
- Større kulturarrangementer er krevende, og krever god planlegging og dugnadsinnsats for å overholde budsjetttrammene – overskridelser i 2014
- Opprettholde tildeling av kulturmidler på samme nivå som 2014

Kulturbudsjettet for 2014 er foreslått opprettholdt på omtrent samme nivå som i 2014. Det er foretatt små justeringer på driftspostene ut fra regnskapstall 2013 og 2014. Bokbussen foreslås opprettholdt og er et godt besøkt tiltak i ytterkantene av kommunen. Det er et interkommunalt samarbeidsprosjekt, og utfordringen framover vil bli større serviceutgifter på bussen.

Rådmannens forslag til nedtrekk i rammen for 2015

Del av felles uspesifisert nedtrekk fordeles administrativt

0 kr

3.3.7 H6 Virksomhetsområde Drift og vedlikehold

Virksomhetsområde	Budsjett 2014	Budsjettforslag 2015	Endring ramme
H6 Drift og vedlikehold	4 873 400 kr	3 837 531 kr	- 1 035 869 kr

Endringen i rammen fra 2013 til 2014 forklares primært ut fra følgende:

Virksomhetsområde	Forklaring	Utgift
H6 Drift og vedlikehold	<ul style="list-style-type: none"> - Vintervedlikehold fastavtaler er indeksregulert. Reduksjon moms - Veivedlikehold indeksreg samt økt vedlikehold av eget utstyr - Gebyr for gravetillatelse - Miljø og trafikksikkerhetstiltak. Pr. i dag har vi ikke avtale på gatelys, ny avtale ventes å være på plass ved årsskiftet, påregnes økning fra tidligere avtale - Produksjon vann kostnad i forbindelse med leie av lokaler til utestab samt økte kontingenter - Distribusjon vann – leie av lokaler til utestab. - Stillingsreduksjon - Økte inntekter - Avløpsnett reduksjon i stilling - Leie lokaler til utestab - Økt vedlikehold - Økt årsavgift forsikring - Septiktanker – redusering i netto overføringer (MVA) - Netto overføringer reduksjon 	<ul style="list-style-type: none"> Økning kr. 30.000,- Reduksjon - kr. 205.000,- Økning kr. 43.500,- Inntekt –kr 40.000,- Økning kr. 75.000,- Økning kr. 55.000,- Økning kr. 35.000,- Reduksjon – kr. 304.000,- Inntekt – kr. 200.000,- Reduksjon – kr. 179.000,- Økning kr. 35.000,- Økning kr. 55.000,- Økning kr. 10.000,- Merkost kr. 87.500 Merkostnad kr. 55.000,-
Netto endring H6 Drift og vedlikehold		- 1,0 MNOK

Beskrivelse og konsekvenser av ramme 2014

Utfordringer i virksomheten:

- Utfordringen er å holde veinettet kjørbart og trafikksikkert både sommer og vinter innen tildelte rammer

- Fremtidig behov for beredskapsordning knyttet til VA anlegget.
- Drift av flere veilys.

Konsekvenser av rammen:

Brøytebudsjettet ble øket med 400.000 kroner for 2013. I konsekvensjustert budsjett er det med erfaringene fra 2013, foreslått øket med ytterligere 1.5 MNOK. Det betyr at de estimerte økte utgiftene med brøyting har steget med 1.9 MNOK fra 2012. Det ble gjort kutt i brøytebudsjettet i inneværende år. Rådmannen foreslår å kutte brøyteposten med 06.25 MNOK i budsjettet også for 2015.. Vi erkjenner at det er en vesentlig risiko i dette tiltak da erfaringer med lite snø i 2014, selvsagt ikke er noen garanti for kommende år. Tiltaket må følges tett opp i 2015. Rådmannen foreslår heller at man må forsøke å komme med en tilleggsbevilgning i revidering av budsjettet våren 2015, dersom utgiftene går ut over de budsjetterte utgiftene.

Rådmannen foreslår også en reduksjon av veivedlikeholdet. Dette er begrunnet med oppgraderingene av veinettet påbegynt i 2014, og som vil ferdigstilles i 2015. Dette reduserer behovene man har hatt til løpende vedlikehold av det kommunale veinettet.

Utskifting og drift av veilys er fortsatt en utfordring. Dette gjelder både utskiftinger og ny investeringer, samt å få på plass en ny driftsavtale. Det arbeides med tilbud på begge nevnte forhold og arbeidet med veilysene vil være i gang fra januar 2015.

Det er videre utfordringer knyttet til det fremtidige VA anlegget under bygging. Her vil være driftsomkostnings utfordringer på denne, som det må planlegges for når anlegget er ferdig i 2015. Ingen kostnader inne i budsjettet for 2015.

Det er et permanent behov for å øke bemanningen til 3 på uteseksjonen da vi er svært sårbare med 2 personer. Avvikling av ferie og ved sykdom er det i dag bare 1 person til å ivareta alt av anlegg. Enkelte operasjoner kan ikke utføres med bare 1 person pga sikkerhetsbestemmelser. Det er ikke funnet rom for dette i 2015.

Optimalt burde rammen for H6 vært styrket ytterligere på nevnte områder (drift veilys, bemanning drift, og fremtidig beredskap VA), men rådmannen fant det ikke mulig innenfor den inntektsrammen kommunen har for 2015.

Rådmannens forslag til nedtrekk i rammen for 2015

Redusert lønn / endringer administrativt	867 000 kr
Del av felles uspesifisert nedtrekk fordeles administrativt	0 kr

3.4 Rådmannens forslag til ytterligere nedtrekk

Rådmannen legger frem et budsjett i balanse. Men det skapes ikke noe grunnlag for å avsette til frie fond fra kommunens drift. Dette er annet sted i dette budsjettforslaget omtalt som svært viktig og helt nødvendig for å kunne bygge opp fond til å håndtere budsjettmessige avvik eller redusere lånefinansiering av nye prosjekter.

Rådmannen har identifisert mulige områder som ved endring/avvikling kan bidra positivt til muligheten for å sette av driftsinntekter til fond og skape et positivt netto driftsresultat.

Listen over tiltak er ikke satt i prioritert rekkefølge og de kan velges uavhengig av hverandre. (maksimalsats for eiendomsskatt er 7 ‰)

	Tiltak	Verdi i kroner
A	Avvikle kulturavdelingen / Avvikle prosjektstilling i rådmannens stab	900 000 kr
B	Avvikle Storvik skole og barnehage	1 500 000 kr
C	Nedlegge særskilt stillingsressurs Rus	600 000 kr
D	Avvikle en pleieavdeling ved Gibos	1 500 000 kr
E	Økt eiendomsskatt med 1 ‰	1 400 000 kr
F	Økt eiendomsskatt med 2 ‰	2 800 000 kr
G	Økt eiendomsskatt til maks 7 ‰	3 100 000 kr
H	Avvikle medlemskap i fellesfunksjoner, RKK / Salten Regionråd mv.	200 000 kr
I	Avvikle støtten til KiGok	300.000 kr
J	Redusere driftsstøtten til Sjøfossen Næringsutvikling AS	300.000 kr
K	Reduksjon av bygningsmassen til Gildeskål kommune fra 24.600 til 20 000 m ² (krever omlegging av tjenestene) (*)	1 750 000 kr

(*) Effekten tar utgangspunkt i at Gildeskål kommunes tilskudd til GE KF er på 380 kroner per m², og ikke de 640 kroner som foretaket har bedt om i tilskudd. Det tar heller ikke høyde for om det betyr redusert egne inntekter i foretaket.

Totalt er det identifisert mulige tiltak/endringer som totalt kan bidra positivt med 11 500 000 kr direkte inn i kommunens drift på sikt. Det er ikke drøftet konsekvenser i disse forslagene, men utelukkende for å illustrere ulike tiltak som ble diskutert, men funnet og ikke være riktig å foreslå over bordet ibudsjettet for 2015.

Dersom politikerne vurderer noen av disse tiltakene for kommende år fremfor det som er foreslått vil dette kreve spesielle forberedelser. Spesielt innenfor områder hvor det inngår stillingsressurser. Rådmannen anbefaler heller at dette er tiltak som blir vurdert i prosjektet med å finne permanente nivåreduksjoner fra 2016.

3.3.8 Øvrige virksomheter – i regi av kommunen med tilskudd

3.3.8.1 Kirkelig fellestråd

Fellestrådet har lagt frem et budsjettforslag på 2.6 millioner kroner. Tilsvarende forslag for budsjett 2014 var 2,8 millioner. Rådmannen foreslo i budsjett 2014 å løfte kirken fra nivået i 2013 og opp til 2,4 millioner i 2014. Rådmannens forslag for kirken er nå å videreføre dette beløpet i 2015. Kirken skriver i sitt budsjettbrev at driften skal videreføres slik som den har vært i 2014. I dette beløpet ligger det inne avtalt tilskudd til klipping og graving på kikregårdene med til sammen 300 000 kr.

I budsjettforslaget fra kirken ligger det inne økte kostnader til drift av brannvarslingsanlegg som det samtidig er søkt om investeringsmidler til. Rådmannen foreslår ikke å ta inn det omsøkte beløp til investeringer på 1,5 millioner og mener derfor at å videreføre rammen fra 2014 til 2015 vil være tilstrekkelig for å drifte kirken og kirkeanleggene på samme nivå som i 2014. Rådmannen foreslår å utsette den omsøkte investering på 1,5 MNOK til 2016, se mer om dette under kap 4.3

Rådmannen erkjenner at en videreføring av rammen fra 2014 i realiteten innebærer at kirken selv må innarbeide pris- og lønnsveksten på 3 % i rammen for 2015. Men dette er den samme utfordringen som kommunens øvrige virksomheter har. Kirken kommer således ikke i noen særstilling her.

3.3.8.2 Gildeskål Eiendom KF

Gildeskål Eiendom KF har i sitt budsjettforslag for 2015, framlagt behov for en driftsbevilgning basert på FDVU kostnader for 24 859 m² bygningsmasse fratrukket budsjetterte leieinntekter. Dette omfatter både formålsbygg og utleiebygg. Antall m² er oppjustert med 1186 m² fra budsjettet for 2014. Av dette er 399 m² knyttet til helt nye bygningsobjekter, som GE KF ikke har hatt i sin portefølje (Pepper, VA garasje, og Branngarasje «Tidligere Gildeskål Vekst»). Det øvrige avviket forklares med ikke oppdaterte arealer. Basert på stikkprøver av andre kommuners normtall for FDVU per m², konkluderer rådmannen med at beløpet på 899 kroner pr m² ikke anses å være urimelig.

Det fremstår likevel et forhold at Gildeskål kommune har store arealer ut fra befolkning i kommune. Arealene utgjør 11.5 m² kommunale fellesbygg per innbygger i kommunen. Gjennomsnittet for kommuner under 5000 innbyggere er 9.5 m². Dette kan delvis forklares med geografi, men er altså høgt sett ut fra størrelsen på kommunen. Det betyr to kvadratmeter per innbygger, og utgjør altså 4000m² av 900 kroner per m², som har 3.6 MNOK i utgifter. Det fremstår derfor viktig at man for den totale kommunale økonomien analyserer og tilstreber å redusere omfanget på offentlige bygg. Det er likevel viktig å understreke at dette forutsetter at arbeidet med å få til permanente tjenestenivå reduksjoner i kommunen lykkes.

• Beregnede FDVU kostnader	22.3 MNOK
• Leieinntekter	4.7 MNOK
• MVA refusjon	1.0 MNOK
• Fradrag renhold GIBOS	0.9 MNOK
• = Søkt driftstilskudd	15.7 MNOK

Dette er en økning på 1.4 MNOK i forhold til omsøkt i driftstilskudd for 2014, hvor det ble bedt om 14.3 millioner kroner. Kommunens endelig budsjett vedtak ble et driftstilskudd for 2013 ble på 8.6 millioner. For 2014 ble dette beløpet justert til 9.350 MNOK.

Med bakgrunn i den økonomiske utfordringen til kommunen også i 2014 ble det nødvendig å opprettholde et kutt også for inneværende år. GE har frie fondsmidler per tiden på ca. 0,8 MNOK. Det er blitt gradvis redusert i 2013 og 2014.

Rådmannen foreslår med bakgrunn i det kritiske behovet for nedtrekk i 2015, å holde tilskuddet for kommende år uforandret på 9 350 000 kroner. Dette gir dem en total ramme inkludert egne inntekter slik presentert i budsjettet på 15.965 MNOK. Dette utgjør en netto FDVU per kvadratmeter på underkant av 650 kroner per mn2.

Rådmannen erkjenner at et slikt forslag vil i praksis sette alle vedlikeholdsprosjekter i foretaket på vent. Slik presentert har foretaket 3.2 MNOK planlagte kritiske vedlikeholdstiltak for 2015 innenfor omsøkt beløp på 15.7 MNOK. Rådmannen forstår at det er vanskelig å arbeide under en presset økonomi over år, og mener at det bør arbeides med å finne midler i løpet av 2015 til nødvendig vedlikehold. Rådmannen foreslår derfor å komme tilbake med en vurdering om det finnes muligheter etter vi har avsluttet regnskapet for 2014, og evt. vurderer bruk av frie fondsavsetninger i 2015 til kritisk vedlikehold.

Rådmannen mener likevel at den avkortede bevilgningen ikke vil være kritisk for de driftsomkostninger GE vil ha for 2015.

Rådmannens forslag for nedtrekk i kommunalt tilskudd:

- **Ingen reduksjon for 2015 foreslås, holdes på 2014 nivået.**

3.3.8.3 Gildeskål Vekst AS

Gildeskål Vekst AS flyttet inn i nye lokaler 1.8.2014. Slik redegjort i beslutningsgrunnlaget for byggeprosjektet var kommunen innforstått med at lånekostnadene var for store til å håndtere innenfor det nåværende inntektsgrunnlaget for selskapet. Det var kjent for kommunestyret at selskapet trenger nye inntekter, eller nye offentlig tiltaksplasser for å kunne betjene sine nye forpliktelser. Det siste har vist seg å være meget vanskelig grunnet statlige føringer på tiltaksplasser. Derfor har selskapet per nå i første omgang et udekket behov slik presentert i byggesaken på rundt 250-300.000 kroner i år 1 til 3. Det stemmer overens med den styrking selskapet har bedt om sitt budsjettbrev.

Rådmannen etablerte derfor et tiltak i tråd med budsjettforslaget til GV. Tiltaket var en styrking av det kommunale tilskuddet fra 1.6 til 1.85 MNOK for primært å betjene økte finanskostnader.

Det har grunnet total situasjonen ikke vært mulig å prioritere dette tiltaket. Sekundært mener rådmannen det er riktig å se utviklingen av selskapets fremtidige inntekter. Det er fortsatt vanskelig å si hvordan de nye lokalene kan representere nye inntektsmuligheter for selskapet.

- Økte inntekter eksternt mot innbyggere ut fra nye muligheter i lokalene
- Økte inntekter internt med salg av tjenester til kommunens andre virksomheter

Rådmannen ber derfor at Gildeskål Vekst AS rapporterer hvordan de håndterer den budsjettmessige underdekningen fortløpende i 2015. Dersom det viser seg å bli en for stor utfordring for selskapet, får rådmannen fremme utfordringen som en egen politisk sak.

4. Budsjett og økonomiplan 2015-2018

4.1 Budsjettforslaget til Gildeskål kommune for 2015

Budsjettforslaget til Gildeskål kommune for 2015 består av følgende deler:

1. Budsjettskjema 1A viser en oversikt over kommunens frie inntekter og hvordan disse finansierer løpende utgifter til drift av tjenesteproduksjon.
2. Budsjettskjema 1 B viser sum fordelt til drift fra skjema 1 A.
3. Oversikt over tiltak som er innarbeidet i rådmannens forslag.
4. Oversikt over netto rammer pr hovedansvarsområde
5. Oversikt over foreslåtte investeringer i planperioden
6. Budsjett pr ansvar med tilhørende obligatoriske oversikter ligger som **vedlegg** til dette dokument for drift og investering.

Budsjettskjema 1A – drift: Budsjettpostene forklares fortløpende hovedoversikten: (i 1000 kroner)

	Regnskap 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018
Skatt på inntekt og formue	-38 349 985	-39 124 000	-41 008 000	-41 008 000	-41 008 000	-41 008 000
Ordinært rammetilskudd	-87 217 416	-92 873 000	-92 516 000	-92 516 000	-92 516 000	-92 516 000
Skatt på eiendom	-19 148 470	-19 119 772	-15 200 000	-15 200 000	-15 200 000	-15 200 000
Andre direkte eller indirekte skatter	-5 964 524	-5 930 000	-5 930 000	-5 930 000	-5 930 000	-5 930 000
Andre generelle statstilskudd	-11 430 667	-9 213 000	-9 559 000	-9 559 000	-9 559 000	-9 559 000
Sum frie disponible inntekter	-162 111 062	-166 259 772	-164 213 000	-164 213 000	-164 213 000	-164 213 000
Renteinntekter og utbytte	-1 539 904	-720 000	-720 000	-720 000	-720 000	-720 000
Gevinst på finansielle instrumenter	-1 421 535	-10 575 000	-18 000 000	-18 000 000	-18 000 000	-18 000 000
Renteutgifter provisjoner og andre finansutgifter	7 453 291	7 050 000	7 050 000	7 050 000	7 050 000	7 050 000
Tap på finansielle instrumenter	0	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	6 196 699	6 932 000	6 932 000	6 932 000	6 932 000	6 932 000
Netto finansinntekter/-utgifter	10 688 551	2 687 000	-4 738 000	-4 738 000	-4 738 000	-4 738 000
Dekning av tidl års regnskm merforbruk	0	0	0	0	0	0
Til bundne avsetninger	5 326 858	2 025 000	2 025 000	2 025 000	2 025 000	2 025 000
Til ubundne avsetninger	55 000	2 800 000	18 000 000	18 000 000	18 000 000	18 000 000
Bruk av tidl års regnskm mindreforbruk	0	0	0	0	0	0
Bruk av ubundne avsetninger	-200 000	-100 000	-12 175 000	-12 175 000	-12 175 000	-12 175 000
Bruk av bundne avsetninger	-2 600 971	-1 880 854	-1 884 854	-1 884 854	-1 884 854	-1 884 854
Netto avsetninger	2 580 887	2 844 146	5 965 146	5 965 146	5 965 146	5 965 146
Overført til investeringsbudsjettet	44 294	0	0	0	0	0
Til fordeling drift	-148 797 330	-160 728 626	-162 985 854	-162 985 854	-162 985 854	-162 985 854
Sum fordelt til drift fra skjema 1B	148 537 779	160 728 626	162 985 854	162 985 854	162 985 854	162 985 854
Merforbruk/mindreforbruk	-259 551	0	0	0	0	0

Frie disponible inntekter:

Det budsjetteres i praksis ikke med en vekst i frie inntekter fra 2014 til 2015. I budsjettet for 2014 var det en vekst på knappe 6 millioner kroner og det var 5 millioner i 2013 budsjettet. Kommunens andel av skatt på inntekt og formue, rammetilskudd fra staten er de viktigste frie inntektene. Premissene bygger på regjeringens forslag til statsbudsjett. Men i tillegg har kommunen for 2015 fått den særlige utfordringen med sterkt redusert eiendomsskatt. Uten dette ville veksten i frie inntekter vært på nivå med tidligere år.

Sett bort i fra endringen på eiendomsskatt så er det isolert sett vekst i overføringer via inntektssystemet. Denne veksten må ses i sammenheng med merutgifter knyttet til befolkningsutviklingen, og premissene for lønns og prisveksten som regjeringen legger til grunn. Forslaget legger til grunn en lønns- og prisvekst (deflator) tilsvarende 3.0 %. Herunder en lønnsvekst på 3.3 %. På generelt grunnlag er dette lavere enn den faktiske veksten i lønns og pensjonsutgifter i Gildeskål.

Vi bruker prognosene til SSB for å fremskrive inntektene i økonomiplan perioden. Det er med bakgrunn i disse grunnlag å hevde at disse vil holde seg rimelig stabilt i perioden frem mot 2018.

Det er derfor grunnlag å hevde at man skal være forsiktig med å forskuttere frie disponible inntekter i perioden.

Skatt på eiendom

Kommunestyret har vedtatt eiendomsskatt på boliger / fritidseiendommer på 4.8 promille i 2015. Det er tilsvarende skattenivå som i 2014. I rådmannens budsjettforslag er dette ikke foreslått endret.

Administrasjonen har i ikke valgte tiltak presentert tidligere, illustrert hvilke konsekvenser en evt. økning eiendomsskatten vil få for budsjettet i 2015

Finansielle inntekter og utbytte:

Gildeskål kommune har per i dag tilnærmet ingen avsetninger i frie fond, utover begrensede avsetning til premieavvik fond.

Kommunen forventer allerede for regnskapsåret 2014 finansielle inntekter på langsiktige investerte midler med bakgrunn i salget av Sjøfossen Energi AS. Kommunestyret har vedtatt at 300 MNOK settes inn i langsiktig forvaltning. Innfasingen er gjennomført i tråd med det vedtatte finansreglementet, og primært lagt til rentepapirer.

Rådmannen la til grunn et forsiktig anslag i budsjettet for 2014 og varslet samtidig at forventningen kunne justeres noe opp i forhold til et mer langsiktig perspektiv hvis man så utover en 10-års periode. Rådmannen understreket i budsjettdokumentet for 2014 behovet for å ha en handlingsregel om å holde all avkastning utenfor den ordinære driften. Det er fortsatt like aktuelt. Gevinst og tap virker på samme måte direkte inn i regnskapet og må dermed også håndteres tilsvarende for budsjettet. Forventet avkastning er budsjettert som inntekt og samtidig som utgift avsatt til fond. På denne måten holdes avkastningen utenfor driftsbudsjettet og påvirker ikke de løpende driftsinntektene og finansieres ikke de løpende driftsutgiftene. Finansiering av driftsutgifter med denne avkastningen vil først kunne skje om det vedtas å bruke av frie fond. Rådmannen fremholder at den viktigste bruken av fond da vil være å saldere ut tap (negativ avkastning) slik at det ikke skal påvirke driften og kommunens tjenesteproduksjon.

I år med lav avkastning, altså ikke tap, vil fortsatt ikke driften bli påvirket da tjenesteproduksjonen ikke er finansiert med avkastning. Dette er viktig for at kommunen skal kunne tilby innbyggerne et stabilt og forutsigbart tjenestetilbud uavhengig av hva som skjer i finansmarkedet.

Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter:

Renteutgiftene gjelder kommunens løpende lån. De forventes å reduseres noe over perioden. Det tar her ikke høyde for nye lån i selvkostområdet, i forbindelse med utbyggingen hovedplan vann.

Kommunen har fastrente på ca. 140 millioner kroner av sine totale lån på 185 millioner kroner. Fastrenten for disse er på ca. 3.5 %. Bindingstid frem til 2015 og 2019. Årsak redusert risiko. Selv om det over tid viser seg å være dyrere.

Renteutgifter provisjoner og andre finansutgifter	6 559 906	6 749 000	7 050 000	6 750 000	6 550 000	6 350 000
---	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------

Øvrige rentenivå estimeres i perioden å være på 3.5 %.

Avdrag på lån

Avdragsutgiftene til kommunen er på etablerte løpende lån kommunen har. I forslaget for 2015 er disse tilsvarende tallene for 2014.

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Avdrag på lån	6 905 318	5 767 000	6 932 000	6 932 000	6 932 000	6 932 000

Prognosen fremover fra 2015 til 2017 tuftes på at det ikke blir behov å ta opp vesentlig større lån. Ikke utover nivået fra 2012. Utfordringen ligger selvsagt i hovedplan vann som var budsjettert til 32 MNOK pluss MVA opprinnelig. Det er rimelig å anta denne kostnadene vil bli mellom 37-40 MNOK pluss MVA. Dersom dette ikke skal full finansieres av brukerne, noe som anses å være uforsvarlig, med utsikter på vannavgift på over 10.000 kroner per husstand. Kommunestyret har vedtatt bruk av 9.5 MNOK av egne midler i 2014. Slik presentert senere, vil prosjektet ha behov for en topp finansiering på ytterligere 8 MNOK.

Avsetninger

Avsetninger til bundne fond fra konsesjonsavgiften, er beregnet til 2.025 millioner per år. De bundne avsetninger forutsettes i hovedsak å benyttes. Budsjett forslaget for 2015 foreslår avsetning av @ MNOK til frie fond (fra finansiell avkastning langsiktige investeringer). All mer avkastning bør også øremerkes til avsetninger for å nærme oss anbefalt netto driftsresultat på 3-5 %.

Budsjettskjema 1B – drift:

Beskrivelse	Regnskap 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018
Gildeskål						
Utgifter	215 104 370	200 854 425	204 716 413	204 186 413	204 186 413	204 186 413
Inntekter	-66 566 591	-40 125 799	-41 730 559	-41 200 559	-41 200 559	-41 200 559
Sum fordelt	148 537 779	160 728 626	162 985 854	162 985 854	162 985 854	162 985 854
Politisk virksomhet						
Utgifter	6 481 622	4 339 677	4 406 338	4 406 338	4 406 338	4 406 338
Inntekter	-1 031 712	-1 132 000	-1 132 000	-1 132 000	-1 132 000	-1 132 000
Sum fordelt	5 449 910	3 207 677	3 274 338	3 274 338	3 274 338	3 274 338
Skole og barnehage						
Utgifter	51 461 115	49 571 334	52 247 384	52 247 384	52 247 384	52 247 384
Inntekter	-9 831 400	-6 893 406	-7 043 812	-7 043 812	-7 043 812	-7 043 812
Sum fordelt	41 629 715	42 677 928	45 446 632	45 446 632	45 446 632	45 446 632
Helse og sosial						
Utgifter	35 402 773	31 700 267	35 042 453	35 042 453	35 042 453	35 042 453
Inntekter	-3 491 845	-3 730 557	-4 560 000	-4 030 000	-4 030 000	-4 030 000
Sum fordelt	31 910 928	27 969 710	30 482 453	31 012 453	31 012 453	31 012 453
Pleie og omsorg						
Utgifter	60 244 329	61 394 048	64 327 476	64 327 476	64 327 476	64 327 476
Inntekter	-10 348 606	-6 631 500	-6 298 200	-6 298 200	-6 298 200	-6 298 200
Sum fordelt	49 895 723	54 762 548	58 029 276	58 029 276	58 029 276	58 029 276
Plan og utvikling						
Utgifter	8 628 345	8 480 170	8 165 905	8 165 905	8 165 905	8 165 905

Beskrivelse	Regnskap 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018
Inntekter	-4 490 564	-2 052 705	-2 006 705	-2 006 705	-2 006 705	-2 006 705
Sum fordelt	4 137 781	6 427 465	6 159 200	6 159 200	6 159 200	6 159 200
Kultur						
Utgifter	4 939 006	4 075 689	4 227 735	4 227 735	4 227 735	4 227 735
Inntekter	-1 786 703	-1 068 518	-1 135 582	-1 135 582	-1 135 582	-1 135 582
Sum fordelt	3 152 303	3 007 171	3 092 153	3 092 153	3 092 153	3 092 153
Drift og vedlikehold						
Utgifter	9 603 834	9 405 252	8 226 693	8 226 693	8 226 693	8 226 693
Inntekter	-7 296 596	-5 216 800	-5 456 800	-5 456 800	-5 456 800	-5 456 800
Sum fordelt	2 307 238	4 188 452	2 769 893	2 769 893	2 769 893	2 769 893
Fellestjenester						
Utgifter	11 943 513	15 194 188	16 731 072	16 731 072	16 731 072	16 731 072
Inntekter	-938 855	-360 313	-814 400	-814 400	-814 400	-814 400
Sum fordelt	11 004 658	14 833 875	15 916 672	15 916 672	15 916 672	15 916 672
Finansielle transaksjoner						
Utgifter	26 216 971	16 693 800	11 098 297	10 568 297	10 568 297	10 568 297
Inntekter	-14 422 463	0	0	0	0	0
Sum fordelt	11 794 508	16 693 800	11 098 297	10 568 297	10 568 297	10 568 297
Kommunal finansiering						
Utgifter	182 862	0	0	0	0	0
Inntekter	-12 927 847	-13 040 000	-13 040 000	-13 040 000	-13 040 000	-13 040 000
Sum fordelt	-12 744 985	-13 040 000	-13 040 000	-13 040 000	-13 040 000	-13 040 000

Sum fordelt til drift fra skjema 1A er 162,9 MNOK. I tabellen ovenfor vises hvordan

Inntekter i skjema 1B relateres til alle inntekter som ikke er definert som frie inntekter, finansinntekter eller bruk av avsetninger.

Utgifter i skjema 1B relateres til alle utgifter med unntak av finansutgifter, avsetninger og overført til investering.

4.2 Oversikt – foreslåtte nedtrekk i rådmannens budsjettforslag 2015

Tjenesteområde	Foreslått nedtrekk fra konsekvensjustert budsjett	% av det totale nedtrekket
H1 Sentral administrasjon og politisk ledelse	0 kroner	
H2 Oppvekst	1 430 000 kroner	34,05 %
H3 Pleie og omsorg	350 000 kroner	8,33 %
H3 Helse og sosial	150 000 kroner	3,57 %
H4 Plan og utvikling	661 000 kroner	15,74 %
H5 Kultur	0 kroner	0 %
H6 Drift og vedlikehold	975 000 kroner	23,21 %
H7 Fellestjenester	700 000 kroner	16,67 %
Sum nedtrekk virksomhetsområdene H1 til 7	4 200 000 kroner	100 %
H6 Drift og vedlikehold	500 000 kroner	Endret byggelånsrente
H7 Fellestjenester	600 000 kroner	Redusert avsetning
Totalt nedtrekk	5 366 000 kroner	

Etter at tiltakene i listen ovenfor er innarbeidet i rådmannens forslag til budsjett og økonomiplan, blir de økonomiske rammer pr virksomhet/ hovedansvarsområde som vist i tabellen/ oversikten nedenfor. I denne oversikten er alle inntekter og utgifter hensyntatt i motsetning til skjema 1A og 1B som viser virksomhetenes andel av det som defineres som inntekter.

Netto rammer pr virksomhet/ hovedansvarsområde:

Netto rammer HA 1-9	Regnskap 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018
Gildeskål						
Sum inntekter	-234 440 063	-219 661 425	-238 723 413	-238 193 413	-238 193 413	-238 193 413
Sum utgift	234 440 066	219 661 425	238 723 413	238 193 413	238 193 413	238 193 413
Netto utgift	3	0	0	0	0	0
Politisk virksomhet						
Sum inntekter	-1 231 712	-1 232 000	-1 332 000	-1 332 000	-1 332 000	-1 332 000
Sum utgift	6 481 622	4 439 677	4 406 338	4 406 338	4 406 338	4 406 338
Netto utgift	5 249 910	3 207 677	3 074 338	3 074 338	3 074 338	3 074 338
Skole og barnehage						
Sum inntekter	-10 029 800	-6 933 406	-7 326 872	-7 326 872	-7 326 872	-7 326 872
Sum utgift	51 461 115	49 571 334	52 490 444	52 490 444	52 490 444	52 490 444
Netto utgift	41 431 315	42 637 928	45 163 572	45 163 572	45 163 572	45 163 572
Helse og sosial						
Sum inntekter	-12 147 950	-10 373 557	-11 609 000	-11 079 000	-11 079 000	-11 079 000
Sum utgift	35 402 773	31 700 267	35 042 453	35 042 453	35 042 453	35 042 453
Netto utgift	23 254 823	21 326 710	23 433 453	23 963 453	23 963 453	23 963 453
Pleie og omsorg						
Sum inntekter	-10 594 058	-6 631 500	-6 298 200	-6 298 200	-6 298 200	-6 298 200
Sum utgift	60 359 329	61 394 048	64 327 476	64 327 476	64 327 476	64 327 476
Netto utgift	49 765 271	54 762 548	58 029 276	58 029 276	58 029 276	58 029 276
Plan og utvikling						
Sum inntekter	-5 758 564	-3 611 559	-3 565 559	-3 565 559	-3 565 559	-3 565 559

Netto rammer HA 1-9	Regnskap 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018
Sum utgift	10 730 393	8 480 170	8 165 905	8 165 905	8 165 905	8 165 905
Netto utgift	4 971 829	4 868 611	4 600 346	4 600 346	4 600 346	4 600 346
Kultur						
Sum inntekter	-2 300 057	-1 068 518	-1 175 582	-1 175 582	-1 175 582	-1 175 582
Sum utgift	4 939 006	4 075 689	4 227 735	4 227 735	4 227 735	4 227 735
Netto utgift	2 638 949	3 007 171	3 052 153	3 052 153	3 052 153	3 052 153
Drift og vedlikehold						
Sum inntekter	-7 296 596	-5 216 800	-5 456 800	-5 456 800	-5 456 800	-5 456 800
Sum utgift	10 783 644	9 500 252	8 321 693	8 321 693	8 321 693	8 321 693
Netto utgift	3 487 048	4 283 452	2 864 893	2 864 893	2 864 893	2 864 893
Fellestjenester						
Sum inntekter	-1 090 855	-442 313	-900 400	-900 400	-900 400	-900 400
Sum utgift	11 959 360	15 194 188	16 731 072	16 731 072	16 731 072	16 731 072
Netto utgift	10 868 505	14 751 875	15 830 672	15 830 672	15 830 672	15 830 672
Finansielle transaksjoner						
Sum inntekter	-16 838 249	-920 000	-12 895 000	-12 895 000	-12 895 000	-12 895 000
Sum utgift	39 763 010	30 675 800	25 080 297	24 550 297	24 550 297	24 550 297
Netto utgift	22 924 761	29 755 800	12 185 297	11 655 297	11 655 297	11 655 297
Kommunal finansiering						
Sum inntekter	-167 152 222	-183 231 772	-188 164 000	-188 164 000	-188 164 000	-188 164 000
Sum utgift	2 559 814	4 630 000	19 930 000	19 930 000	19 930 000	19 930 000
Netto utgift	-164 592 408	-178 601 772	-168 234 000	-168 234 000	-168 234 000	-168 234 000

4.3 Investeringsbudsjett – 2015

Utfordringen ved investeringer er at kommunen er høgt belånt, samt at vi ikke har noen frie avsetninger. Dette tvinger kommunen å vurdere investeringsbehov opp mot fremmedkapital (lån), eller å trekke på salgsinntektene. Det er likevel rådmannens vurdering at det er nødvendig å prioritere noe av det signaliserte investeringsbehovet for 2015. Dette foreslås løst i all hovedsak med nye låneopptak.

4.3.1 Hovedplan - Vann

Investeringsplanen bygger i all hovedsak på vedtatt Hovedplan vann hvor det fremkommer hvilke investeringer som er nødvendig innen området.

Kommunestyret vedtok med hjemmel i PBLs § 11-1, jf. § 11-2 Hovedplan vann i møte den 20.11.2011.

Utbyggingen er innvilget et tilskudd fra Fylkeskommunen på 4 MNOK som vil være en del av finansieringen. Det var i opprinnelig investeringsplan lagt til grunn en total investeringssum på 31,2 MNOK hvorav 17,7 MNOK ble budsjettet i 2013 og 13,5 MNOK i 2014. Prosjektet er forsinket med ca. 1 år og må derfor forskyves tilsvarende i planperioden. Det er tatt høyde for at det for 2013 allerede er påløpt utgifter på prosjektet på ca. 2,4 MNOK slik at rammen for 2014 er redusert tilsvarende. Av den totale investeringsrammen på 31,2 MNOK er 17,7 MNOK foreslått finansiert gjennom låneopptak og som vil være selvfinansierende da økte kapitalutgifter vil dekkes gjennom vannavgiften. I beregningen av den vedtatte vannavgiften er det altså tatt høyde for økte kapitalutgifter ved et låneopptak på 17,7 MNOK.

Rådmannen informerte i budsjettet 2014, og i senere økonomiske redegjørelser for at kostnadsrammen for prosjektet på 31,2 MNOK (2010 tall) må belages å ligge mellom 37-40 MNOK, i stor utstrekning representert ved prisstigning fra 2010 og frem til i dag. Kalkylene for prosjektet er nå på 39 MNOK. Av dette er 31,2 MNOK finansiert gjennom (lån 17,7 MNOK + 9,5 MNOK fra salget Sjøfossen + 4 MNOK Nordland Fylkeskommune). Prosjektet mangler altså en finansiering på ca. 8 MNOK. Nærmere redegjørelse og forslag til finansiering vil rådmannen komme tilbake i senere sak når man med sikkerhet kan anslå sluttregningen.

Den delen av hovedplan vann som er påbegynt, men ikke ferdig, videreføres som investering inn i 2015 med den resterende delen av disse tiltakene. Detaljer om dette finnes i oversikt over investeringer i vedleggene

4.3.2 Veipakke Gildeskål

Veipakke Gildeskål er vedtatt gjennomført med en ramme på 30 MNOK. Denne er i sin helhet finansiert av salgsinntekter fra Sjøfossen Energi AS. Arbeidet er påbegynt i 2014, hvor det foregår arbeider helt til værforhold ikke tillater mer arbeid. Det øvrige arbeidet fullføres vår og sommer 2015. Rådmannen forutsetter at alle planlagte prosjekter i tråd med vedtak blir gjennomført, og at alle prioriterte kommunale veier bringes til en forsvarlig stand innenfor rammen på 30 MNOK. Det understrekes at dette ikke betyr asfalt på alle kommunale veier.

4.3.3 Sjøfossen Næringsutvikling AS – investeringsmidler (næringsfondet)

Sjøfossen Næringsutvikling AS ber om tilførsel av midler til kommunens næringsfond. Dette er likevel ikke i ordets rette forstand en investering. Det vil ikke være aktuelt å lånefinansiere slik midler, og

således må de vurderes av frie avsetninger. Rådmannen har per tiden ingen frie avsetninger som kan øremerkes et slikt formål, og er derfor ikke i posisjon å foreslå et vedtak.

Rådmannen foreslår at man vurderer tilgjengelige frie avsetninger etter årsavslutningen 2014. Et annet alternativ for å bistå næringsarbeidet med midler, er at kommunen går til erverv av Sjøfossen Næringsutviklings bygg. Det kan frigjøre midler i selskapet. Etter at administrasjonen har gjort kalkyler finner rådmannen det ikke økonomisk interessant å erverve bygget.

4.3.4 Investeringer Kirkebygg

Gildeskål Kirkelige Fellesråd har søkt om 1.5 MNOK i investeringer i 2015. Det er tilsvarende det beløp de fikk i 2014 gjennom salget av Sjøfossen Energi AS. Det omfatter arbeid med brannvarsling og Mevik kapell som ble utsatt.

Rådmannen foreslår at dette arbeidet utsettes med ett år. Da kirken ble imøtekommet med investeringsmidler for 2014, og at Gildeskål Eiendom KF ikke fikk midler for nevnte år. Rådmannen er i den situasjon at alle investeringer må enten lånefinansieres eller tas av grunnkapitalen (salget) da vi ikke har noen frie avsetninger. Rådmannen velger å prioritere Gildeskål Eiendom KF i årets budsjett i forhold til investeringer.

Rådmannen tolker at det fortsatt vil være deler av fjorårets midler tilgjengelig i 2015, for det videre arbeidet med gamle Gildeskål kirke.

4.3.5 Investeringer Gildeskål Eiendom KF

Rådmannen har i behandlingen av driftstilskuddet i kapittel 3.3.8.2, understreket at det over år ikke har vært gitt en ramme til foretaket i tråd med normen for FDVU per m2. Det har medført at foretaket bl. annet har redusert sine fondsavsetninger. Dette gjelder også budsjettforslaget for 2015.

Rådmannen har vurdert grundig muligheten for å bidra inn i GE KF sin økonomi med ulike alternativer. Det har særlig vært vurdert muligheten for å bidra inn i vedlikeholdsbehovet som ifølge GE KF er stort med mye etterslep. På sikt kan dette utvikle seg negativ for de bygg det er snakk om og senere bli vesentlig mer kostbart fordi forfallet/behovet er for stort. Kommunen har ikke muligheten for å gi nytt eller øke eksisterende driftstilskudd. Rådmannen har videre vurdert muligheten for å skjøte på GE KF sine behov gjennom bruk av lånemidler. Men dette har heller ikke vært mulig på grunn av reglene om hva kommunen kan låne til. Rådmannen oppfatter dette som uheldig men er ikke i stand til å løse dette i dette budsjettet. Rådmannen anbefaler at foretaket vurderer om man kan bruke noe av ledige fondsmidler (0.8 MNOK) i kommende år for prekært vedlikehold. Sekundært at man kommer tilbake og vurderer dette på nytt etter avlegging av årsregnskapet for 2014.

«Langsiktig investeringer med begrunnelse i etterslep»

Gildeskål Eiendom KF har i presentasjon til kommunestyret 2.oktober 2014, lagt fram en styrebehandlet skisse for det foretaket definerer å være historisk etterslep. Etterslepet vurderes å ha en ramme på 30 MNOK i 2014 kroner. Dette omfatter alt fra nybygg (barnehage Arnøya) til vesentlig ombygginger. Rådmannen anbefalte i budsjettet for 2014, at man måtte forsøke å sikre midler til etterslepsvedlikehold i fordelingen av planlagt brukte midler av salgsinntektene fra Sjøfossen Energi AS. Det ble det ikke funnet løsninger for.

Gildeskål Eiendom KF har i sin styrebehandling av budsjettet for 2015 signalisert et behov for 2015, på 6.3 MNOK (se side 6 budsjettvedlegg fra GE KF). Dette fordrer likevel en fullstendig finansiering av alle elementene i FDVU, samt inntekter fra planlagt salg av eiendom i 2015. Ettersom foretaket ikke er foreslått å få forespurt driftstilskudd, tolker rådmannen at behovet er på 7.5 MNOK.

Rådmannen tolker at tak GIBOS og tiltakene på skolene er høgst prioritert fra foretaket.

Rådmannen velger likevel å foreslå at tiltakene knyttet til skolebyggene utsettes i 1 år. Dette med begrunnelse i at politikerne i 2015 vil bli utfordret med mulige endringer i skolestruktur jfr. Bedriftskompetanseprosjektet, og den videre oppfølging planlagt våren 2015.

Rådmannen foreslår at man prioriterer tiltaket om nytt tak på Gibos.

Rådmannen foreslår man lånefinansierer disse investeringene med 2.7 MNOK for taket på Gibos

4.3.6 Annet

Plan og Utviklingsavdelingen har lagt frem et investeringsbudsjett utover vann og vei prosjektene omtalt tidligere. Forslagene til prosjekter fra Plan og Utviklingsavdelingen er gjengitt i tabellene nedenfor:

Prosjekt	Utgift
Ny vannledning fra Oldervika til Jelstad (stipulert)	1 500 000,-
Utarbeidelse av div. planer (kjøp av tjenester)	300.000,-
Kjøp av ATV el snøskuter VA seksjon	175.000,-
Forprosjekt Tøa Vannverk	500.000,-
Stabbursvingen Kjelling stipulert kostnad	750.000,-
Ombygging VA servicerom	1 000 000,-
Sum	4 225 000,-

Rådmannen foreslår at følgende prosjekter prioriteres av de ovennevnte prosjekter.

Ny vannledning Oldervika til Jelstad

Vannsituasjonen på Jelstad er svak og ustabil. Den er også preget av dårlig kvalitet på vannet. Forslaget til rådmannen er at det etableres en sjøbasert ledning fra Oldervika til Jelstad, og det gis anledning for alle abonnenter på Gjelstad å koble seg til denne ledningen. Dette gjelder også en del fritidsboliger, som også har ytret ønske om offentlig vann. Det er også kritisk for et av de få operative gårdsbrukene på Inndyrs halvøya.

Forprosjekt Tøa Vannverk

Tøa Vannverk er et offentlig eid vannverk med både kvalitet og kvantitetsutfordringer. Abonentene er normalt sett bedt om å spare vann gjerne flere ganger hvert kalenderår. I tillegg at kontaminering medfører kokevarsel på vannet. Lokalutvalget har gjentatte ganger bedt om at kommunen må se på denne saken. Det er også verdt å nevne at Tøa Vannverk var med i Hovedplan vann, men ikke prioritert ved utbyggingsvedtaket. Rådmannen anbefaler derfor at det gjennomføres et forprosjekt for å vurdere alternativer for å styrke leveranseevnen til vannverket, samt mulige tiltak for kvalitetsforbedringer.

Ombygging VA personalets arbeidsrom

Slik informert tidligere ble det ikke mulig å samlokalisere brannstasjon og forbedrede arbeidsrom for VA personalet i kommunen. Arbeidstilsynet har gitt kommunen pålegg. Det er derfor nødvendig å sikre at dette blir gjennomført i 2015.

IKT investeringer

Gildeskål kommune har behov for et større løft på IKT siden i sine skoler. Rådmannen velger å tolke dette å være en investeringsutfordring fremfor en løpende vedlikeholds/utskiftingsutfordring. Rådmannen foreslår derfor at man vedtar å investere 500.000 kroner i IKT pakke til skolene i 2015. I tillegg har en utfordring i forbindelse med flytting av serverne til agregatrommet på GiBOS, med en utgift på 200.000 kroner (jfr. Beredskapsplan). Fra budsjett 2016, legges det opp til at man budsjetterer inn faste årlige midler til rullering av IT parken i skolene.

Oppsummering nye Investeringsforslag fra rådmannen og finansiering

	Totale prioriterte investeringer	Egenfinansiering	Finansieringsbehov	Finansieringsform
Gildeskål Eiendom KF	2.7 MNOK	0 MNOK	2.7 MNOK	Lån
PLU	3.0 MNOK	0 MNOK	3.0 MNOK	Lån
IT investeringer / inkl flytting av server	0,7 MNOK	0 MNOK	0,7 MNOK	Lån
Sum	6.4 MNOK	0 MNOK	6.4 MNOK	Lån

Rådmannen har i budsjettene for 2013 og 2014 advart mot opptak av ytterligere lån. Kommunen har for perioden 2013-2014 vært tro til dette rådet. De eneste låneopptak har vært knyttet til selvkost og startlån (Husbanken). Det betyr at kommunen grovt har redusert sine låneforpliktelser sammenlignet med status per 2012, med 15 MNOK. Rådmannen mener derfor det er rom for å vurdere noe opplåning i den størrelsesorden beskrevet ovenfor for å kunne ivareta nødvendige investeringsutfordringer. De foreslåtte låneopptakene tilsvarer at kommunen har en låneportefølje tilsvarende lånestatus per 1.1.2014.

Når det gjelder begrunnelse for lån fremfor å bruke av plassert grunnkapital viser rådmannen til KST sak xx/14, vedrørende bygge modning Sundsfjorden hvor dette var drøftet.

Andre prosjekter - i forhold til fremtidige investeringer velger rådmannen å minne om ulike utviklingsprosjekter foreslått, som er under utredning, men per i dag ikke har noen etablert utgiftsramme.

- Digital infrastruktur – bredbånd og 4 G
- Sluttfinansiering av hovedplan vann

Rådmannen kommer tilbake med egne saker på disse områdene.

	2015	2016	2017	2018
Netto investering i konsekvensjustert budsjett	14 400 000			
Sum investeringer fra nye tiltak	0			
Sum fond	270 000			
Sum bruk av driftsmidler	0			
Sum lån	14 130 000			
Sum tilskudd	0			
Sum annet	0			
Netto finansiering	0			
Sum renter og avdrag	0			
Sum andre driftskonsekvenser	0	0	0	0
Netto driftskonsekvenser	0	0	0	0
Oversikt prosjekter i perioden	2015	2016	2017	2018